

FRIE SKOLERS
LÆRERFORENING

FRIE SKOLER I TAL

ANTAL
FINANSIERING
ØKONOMI
LØN
UNDERVISNING
AFSKEDIGELSER
TILSYN
LØFTEEVNE

2023

Forord og dataovervejelser

Der er mange steder at lede efter fakta om de frie skoler og lærerne på de frie skoler. I *Frie Skoler i tal* har Frie Skolers Lærereforening samlet og genereret det data, vi synes er mest relevante for en kvalificeret debat om og i den frie skolesektor.

Behandlingen af data tilstræber at være stringent og objektiv, men i selve datagrundlaget er der store usikkerheder og derfor også forskellige måder at udlægge fakta på.

Det meste data baserer sig på åbne kilder, mens andre kun kan findes her. Det sidste gælder blandt andet opgørelserne over afskedigelser og medlemsudviklingen i Frie Skolers Lærereforening.

Der er anseelige metodiske udfordringer og statistiske usikkerheder på området. I hvert enkelt afsnit er der derfor angivet kilder og de datamæssige usikkerheder er beskrevet. Det bør her nævnes, at der for figurer og tabeller, som beskriver økonomien på de frie skoler generelt må tages særlige forbehold. Der er nemlig relativt stor usikkerhed i forhold til de indberetninger en række skoler har foretaget.

Frie Skoler i tal er udarbejdet af Frie Skolers Lærereforenings studentermedhjælpere Simon Søgaard Vesterbæk og Matilde Harpsø i samarbejde med konsulent, Nils Tjell. Andre medarbejdere på sekretariatet har leveret input og sparring.

Materialet kan bruges frit og citeres - men kilden bedes angivet. I forhold til læsning af *Frie Skoler i tal* og tabellerne og figurerne heri, er det værd at bemærke, at de to første cifre (eksempelvis 2.3) indikerer, hvilket afsnit tabellen eller figuren hører under, mens det sidste ciffer er kronologisk fortløbende (altså eksempelvis 2.3.1 og 2.3.2) – alle tabeller og figurer har hver deres nummer.

Aarhus, oktober 2023

Indhold

Frie skoler i tal	1
1. Generelt om frie skoler.....	4
1.1 Antallet af og størrelsen på frie skoler	6
1.2 Statstilskud og totale omkostninger pr. årselev.....	9
1.3 Åbning og lukning af frie grundskoler.....	13
1.4 Skoler med specialundervisning	14
1.5 Skoler med SFO og børnehave/vuggestue	16
2. Medlemsudvikling i Frie Skolers Lærereforening.....	18
2.1 Antal medlemmer og kontingentmedlemmer.....	18
2.2 Ind- og udmeldelser	20
2.3 Årsager til udmeldelse.....	20
2.4 Kredsfordeling	21
2.5 Udviklingen i højskolemedlemmer	22
3. Finansiering af frie skoler	24
3.1 Tilskud fra staten.....	24
3.2 Udviklingen i statstilskuddet på de frie grundskoler, efterskoler og højskoler.....	28
3.3 Forældrebetaling og elevbetaling.....	31
4. Økonomi på frie skoler.....	36
4.1 Indtægter og udgifter på frie skoler: den gennemsnitlige frie grundskole	36
4.2 Indtægter og udgifter på frie skoler: den gennemsnitlige efterskole.....	37
4.3 Indtægter og udgifter på frie skoler: den gennemsnitlige højskole	39
4.4 Fordelingen af skoler med overskud- og underskud	40
5. Løn på frie skoler.....	46
5.1 Lønforskel	46
6. Undervisningstimer på frie skoler og i folkeskolen	48
6.1 Undervisningstimer på frie skoler og i folkeskolen	48
7. Afskedigelser på frie skoler	52
8. Det statslige tilsyn med de frie skoler	55
8.1 Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.....	55
8.2 Styrelsens tilsyn med frie skoler i 2022	57
9. Frie grundskolers løfteevne.....	60

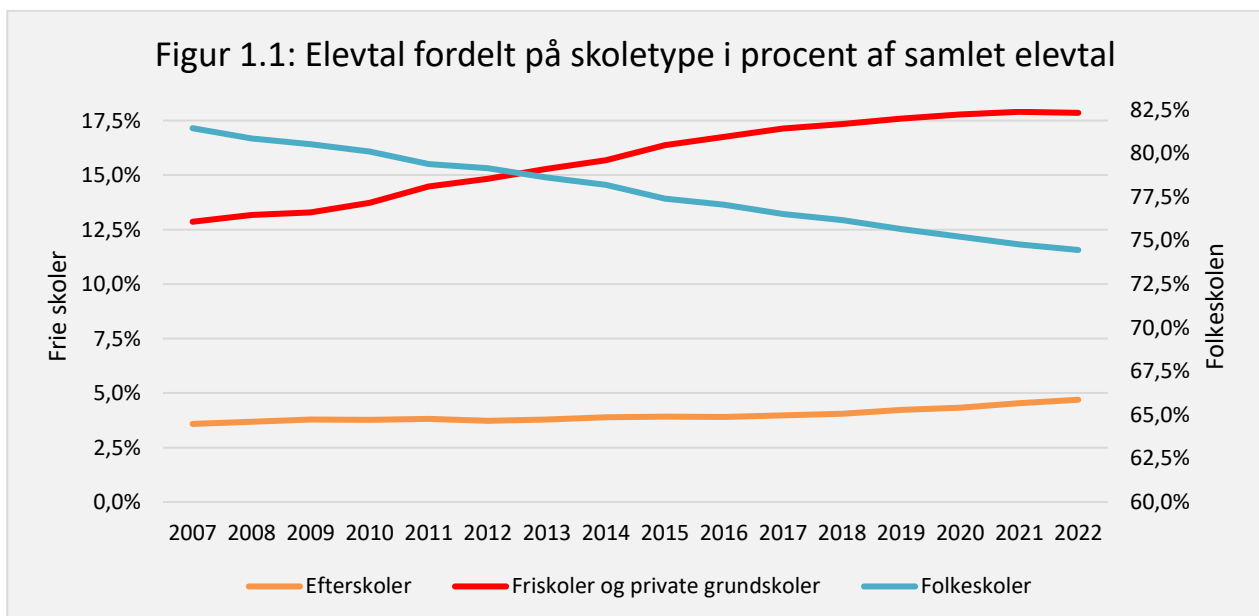

1. Generelt om frie skoler

Dette afsnit indeholder:

1.1 Antallet af og størrelsen på frie skoler.....	6
1.2 Statstilskud og totale omkostninger pr. årselev	9
1.3 Åbning og lukning af frie grundskoler	13
1.4 Skoler med specialundervisning	14
1.5 Skoler med SFO og børnehave/vuggestue.....	16

Eleverne er det helt basale grundlag for skole drift og dermed også for Frie Skolers Lærereforening. Det er derfor et naturligt udgangspunkt for et overblik over den frie skolesektor. Figur 1.1 viser udviklingen i antallet af elever fordelt på skoletype i procent af det samlede elevtal på årgangene 0.-10. klasse. Her ses det, at udviklingen i folkeskolens andel af det samlede elevtal i Danmark generelt har været faldende i perioden fra 2007-2022. Således gik godt 81 procent af alle elever i Danmark i en folkeskole i 2007, mens denne andel er faldet hvert år frem til 2022, hvor 74,5 procent af det samlede antal elever gik på en folkeskole. Det er vigtigt at være opmærksom på de to forskellige y-akser. Y-aksen på venstre side er for frie grundskoler og efterskoler (og korresponderer med den røde og gule kurve), mens y-aksen på højre side er for folkeskoler (blå kurve).

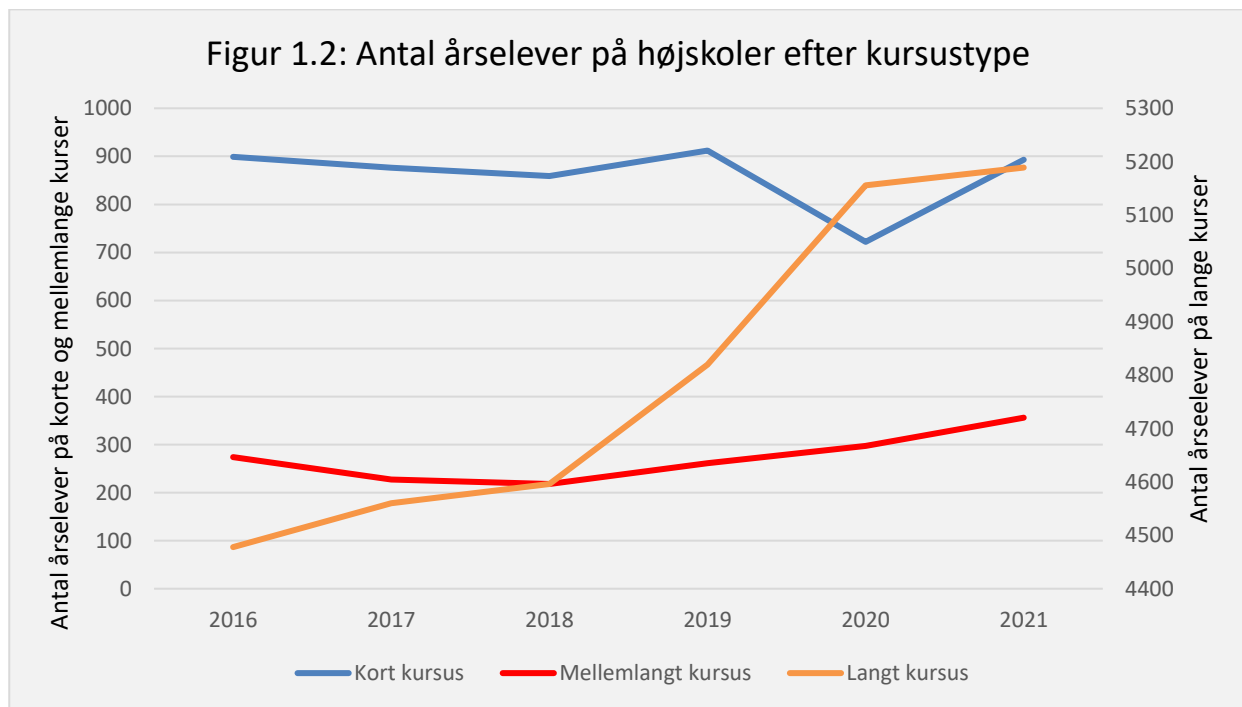

Note: Data er hentet fra Danmarks Statistik – opgjort pr. oktober

For de frie grundskoler er historien en anden. Tilslutningen til de frie grundskoler er samlet set steget med fem procentpoint i perioden. Andelen af det samlede elevtal, der gik på frie grundskoler var i 2007 på 12,9 procent. Den er kontinuerligt frem mod 2022, hvor den lå på 17,9 procent. Efterskolerne har i samme periode ligget omkring 3,6-4,7 procent af det samlede elevtal. De resterende skolepligtige, som ikke indgår her, går på kommunale ungdomsskoler og kostskoler, specialskoler, dagbehandlingstilbud, behandlingstilbud eller lignende. Denne gruppe er vokset en smule i perioden.

Ser man på antal årselever på højskolerne, så er det ikke på samme måde muligt at beregne, hvor stor en andel af mulige årselever, der rent faktisk går på højskolerne, og dermed er det kun muligt at kigge på de absolutte tal. Disse kan ses i figur 1.2, hvor årseleverne er opdelt efter om eleverne har været på korte, mellemlange eller lange kurser. De korte kurser varer mellem en og tre uger og de mellemlange varer mellem fire og syv uger, mens de lange kurser varer mellem otte og 40 uger¹. Der i figur 1.2 to forskellige y-akser, hvor den venstre y-akse afspejler antal årselever på korte og mellemlange kurser (blå og røde kurver), og den højre y-akse angiver antal årselever på lange kurser (orange kurve).

Note: Data er hentet fra Danmarks Statistik. Der er ikke kommet elevtal for 2022 ved udarbejdelsen af Frie Skoler i tal.

Figur 1.2 viser, at antallet af årselever på korte og mellemlange kurser har været relativt stabilt i perioden, på trods af mindre udsving særligt i antallet af kursister på de korte kurser fra 2018-2020. På de lange kurser er

¹ <https://www.hojskolerne.dk/hojskolekurser/korte-kurser-1-7-uger/kursustyper>

der sket en stor stigning i årselever. I 2016 var antallet af årselever på de lange kurser på 4.478, mens det i 2021 var på 5.180, hvilket er en stigning på knap 16 procent.

1.1 Antallet af og størrelsen på frie skoler

Tabel 1.1.1 viser udviklingen i antallet af frie grundskoler i forhold til størrelse. Den helt overordnede konklusion er, at der i dag er færre små, og flere store skoler end for ti år siden. Det samlede antal frie skoler steget fra 476 til 493 frie grundskoler i perioden 2011-2022. Antallet af skoler nåede sit højeste niveau i 2015-2016 (508 skoler), hvorefter den efterfølgende periode har budt på et mindre fald frem til 2022. Tallene er baseret på Undervisningsministeriets regnskabsportal. Nogle skoler har ikke indberettet tal hertil, og tallene er således lavere end det reelle antal skoler. Fejlkilden antages at være konsistent/systematisk, hvorfor det ikke ødelægger datagrundlaget, men det kan alligevel være skyld i udsving mellem årene. Som nævnt har der været et fald især i antallet af helt små skoler, mens der især har været en stigning i antallet af skoler i elevintervallet 200-349 elever, mens der også er ca. 50 procent flere af de helt store skoler med over 500 elever.

Skolestørrelse	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
< 50	65	59	54	47	48	34	35	31	29	29	31	27
50-199	255	267	268	268	272	275	265	259	259	259	267	271
200-349	90	94	100	112	117	126	131	132	131	130	121	118
350-500	41	39	38	34	34	35	36	38	39	36	36	39
> 500	25	28	31	34	37	38	38	36	36	37	40	38
I alt	476	487	491	495	508	508	505	496	494	491	495	493

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal.

Tabel 1.1.2 viser den procentuelle udvikling i andelen af skoler på de forskellige elevantalsintervaller. Det kan således aflæses af tabellen, at andelen af skoler med mindre end 50 elever er faldet fra 14% til 5% i perioden 2011-2022. Omvendt kan det aflæses, at andelen af grundskoler med mere end 500 elever er steget med 3 procentpoint. Andelen af skoler med 200-349 elever er steget med 5 procentpoint. Udviklingen viser, at der generelt er kommet en større andel af grundskoler med et større elevantal i 2022 sammenlignet med 2011. Det er her vigtigt at huske, at tabel 1.1.2 ikke viser elevandel men andelen af store/små skoler ud af det antal skoler, der er vist i tabel 1.1.1.

Tabel 1.1.2: Udvikling i andelen af frie grundskoler med forskellige elevantal i procent												
Skolestørrelse	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
< 50	14%	12%	11%	9%	9%	7%	7%	6%	6%	6%	6%	5%
50-199	54%	55%	55%	54%	54%	54%	52%	52%	52%	53%	54%	55%
200-349	19%	19%	20%	23%	23%	25%	26%	27%	27%	26%	24%	24%
350-500	9%	8%	8%	7%	7%	7%	7%	8%	8%	7%	7%	8%
> 500	5%	6%	6%	7%	7%	7%	8%	7%	7%	8%	8%	8%
I alt (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabel 1.1.3 viser udviklingen i antal efterskoler i forhold til størrelse. Her ses det, at der generelt har været et fald fra 235 til 209 efterskoler i perioden 2011-2022. Dette skyldes først og fremmest et fald i antallet af skoler med under 100 elever. Vi ved jf. figur 1.2, at elevandelen har været stabilt (let stigende) i perioden. Her skal det dog også bemærkes, at det ikke er alle skoler, der har indrapporteret deres regnskab, hvorfor tallene er lavere end det reelle antal.

Tabel 1.1.3: Udviklingen i antallet af efterskoler												
Skolestørrelse	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
< 50	12	16	12	12	12	11	10	7	7	7	7	5
50-99	107	98	94	95	90	86	76	71	70	74	67	61
100-199	111	107	109	107	109	110	114	119	119	111	118	127
200-299	4	6	5	5	5	6	8	7	8	11	14	13
> 300	1	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3
I alt	235	228	222	221	218	215	210	206	207	206	209	209

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal.

Tabel 1.1.4 viser udviklingen i antallet af efterskoler efter størrelse i procent i perioden 2011-2022. Det er særligt bemærkelsesværdigt, at andelen af skoler med 50-99 elever er faldet med 17 procentpoint fra 2011-2022, mens andelen af skoler med 100-199 er steget med 14 procentpoint. Ligeledes er der kommet en større andel af efterskoler med 200-299 elever. Efterskolerne er altså generelt blevet større i perioden fra 2011 til 2022.

Tabel 1.1.4: Udvikling i andelen af efterskoler med forskellige elevantal i procent

Skolestørrelse	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
< 50	5%	7%	5%	5%	6%	5%	5%	3%	3%	3%	3%	2%
50-99	46%	43%	42%	43%	41%	40%	36%	34%	34%	36%	32%	29%
100-199	47%	47%	49%	48%	50%	51%	54%	58%	57%	54%	56%	61%
200-299	2%	3%	2%	2%	2%	3%	4%	3%	4%	5%	7%	6%
> 300	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
I alt (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabel 1.1.5 viser udviklingen i antallet af højskoler i perioden 2017-2022 fordelt på skolestørrelse.

Højskolerne er generelt blevet større målt på antallet af årselever. Dette ses også i tabel 1.1.6, som viser udviklingen i antal højskoler og deres størrelser i procent. Her ses det, at antallet af højskoler med 150-199 elever er steget med 9 procentpoint, mens antallet af højskoler med 50-99 elever er faldet med 9 procentpoint. Det skal bemærkes, at det ligesom ved efterskoler og grundskoler ikke er alle højskoler, der har indrapporteret deres regnskab, hvorfor antallet af højskoler er lavere end det reelle antal. Ifølge FFD (Foreningen for folkehøjskoler i Danmark) er antallet af højskoler i 2022 74².

Tabel 1.1.5: Udviklingen i antallet af højskoler

Skolestørrelse	2017	2018	2019	2020	2021	2022
< 50	13	13	15	15	15	10
50-99	28	27	22	19	20	23
100-149	14	15	19	22	19	17
150-199	2	2	2	3	7	7
> 200	1	1	1	2	2	2
I alt	58	58	59	61	63	59

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal.

Tabel 1.1.6: Udviklingen i antallet af højskoler i procent

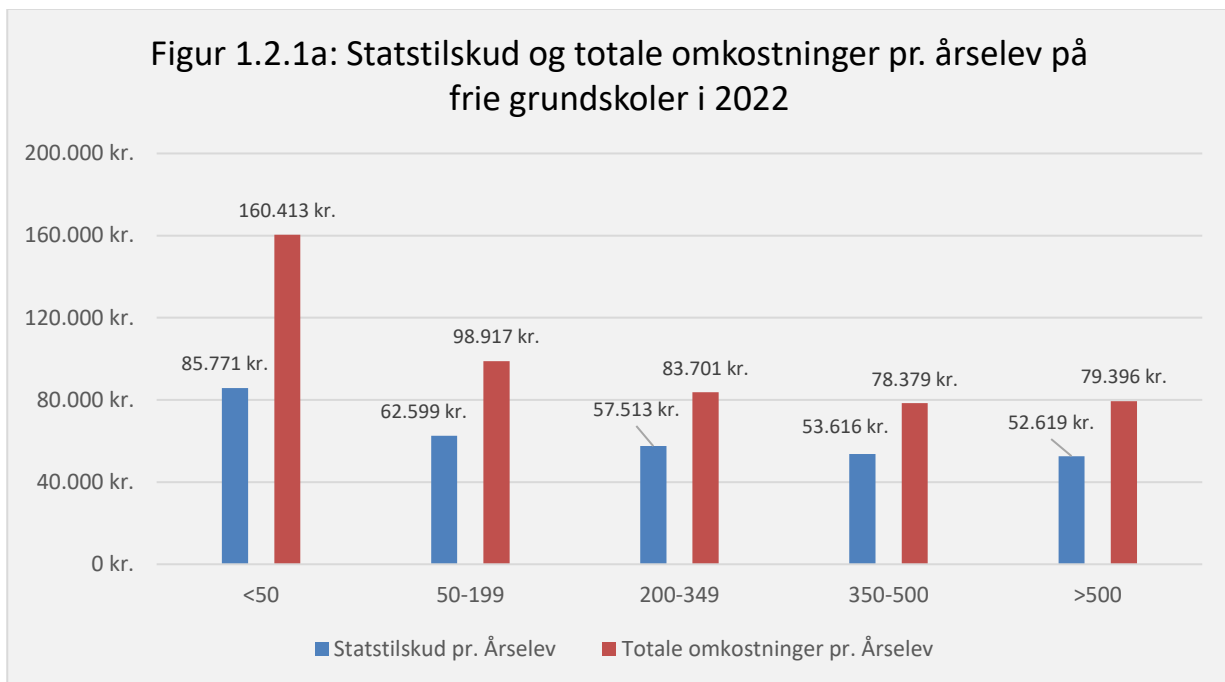
Skolestørrelse	2017	2018	2019	2020	2021	2022
< 50	22%	22%	25%	25%	24%	17%
50-99	48%	47%	37%	31%	32%	39%
100-149	24%	26%	32%	36%	30%	29%
150-199	3%	3%	3%	5%	11%	12%
> 200	2%	2%	2%	3%	3%	3%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%

² <https://ffd.dk/kommunikation/statistik-og-analyse/antal-hoejskoler>

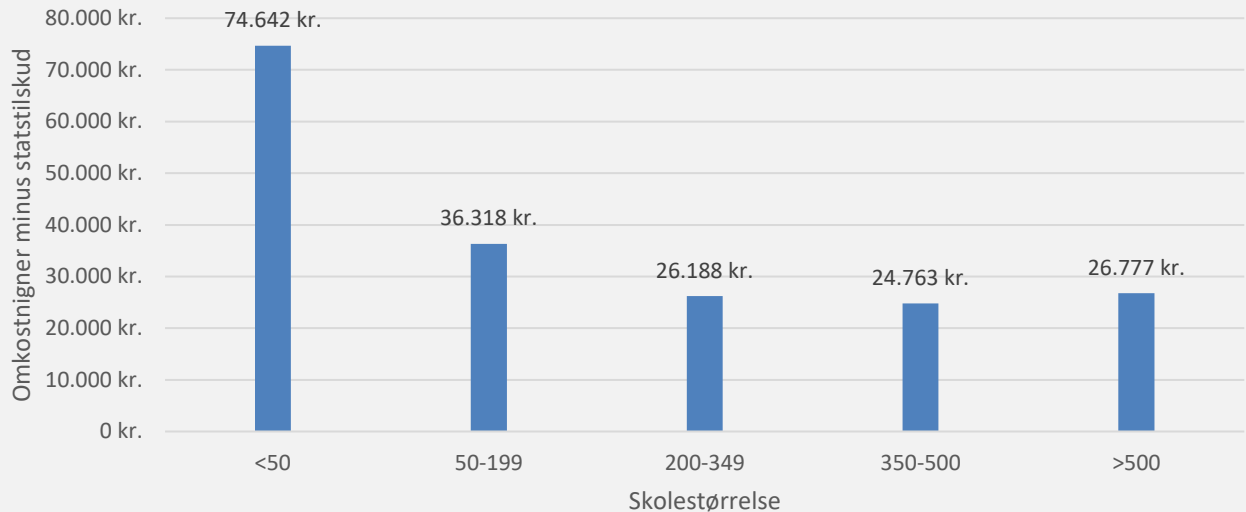
1.2 Statstilskud og totale omkostninger pr. årselev

I figur 1.2.1a, 1.2.2a og 1.2.3a fremgår statstilskuddet pr. årselev og de totale omkostninger pr. årselev i forhold til skolestørrelse for henholdsvis frie grundskoler, efterskoler og højskoler. Differencen mellem statstilskuddet og skolernes omkostninger skal dækkes af andre indtægter, hvor forældrebetaling er den væsentligste kilde. Det er derfor interessant i et driftsperspektiv at se på differencerne for forskellige skoleformer og -størrelser.

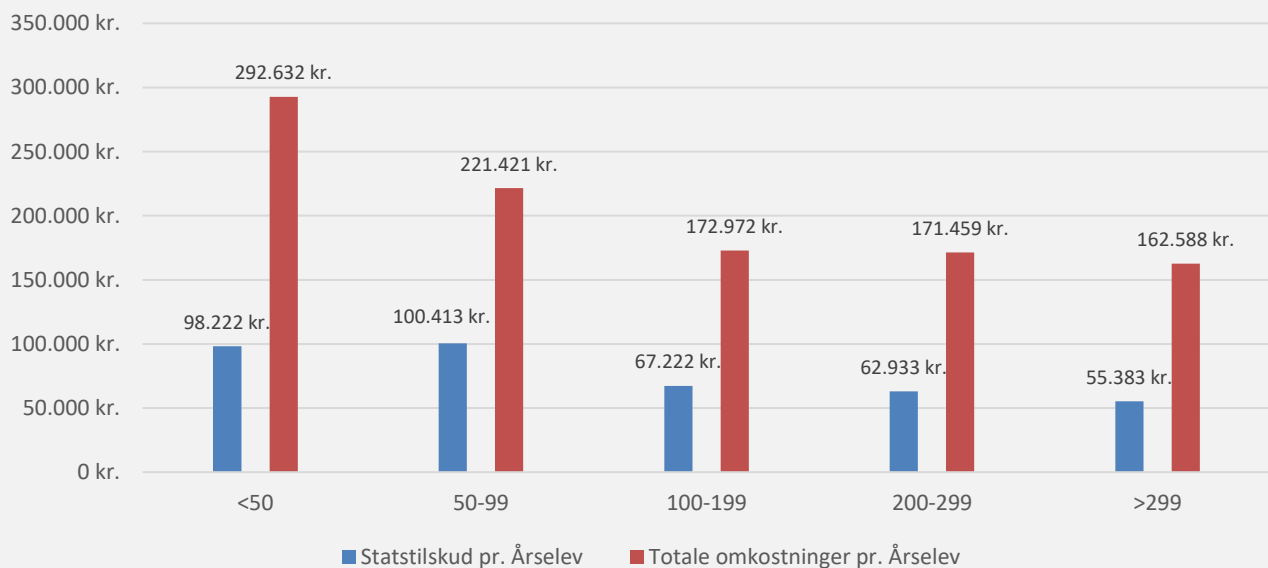
Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N=493.

Figur 1.2.1b: Difference mellem totale omkostninger og statstilskud pr. årselev på frie grundskoler 2022

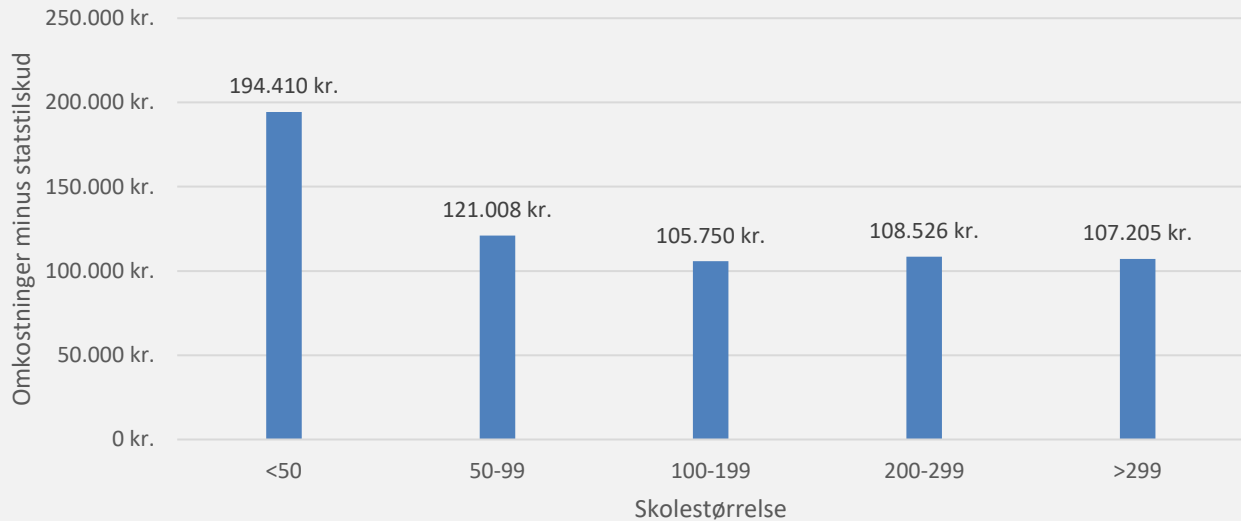
Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N=493.

Figur 1.2.2a: Statstilskud og totale omkostninger pr. årselev på efterskoler i 2022

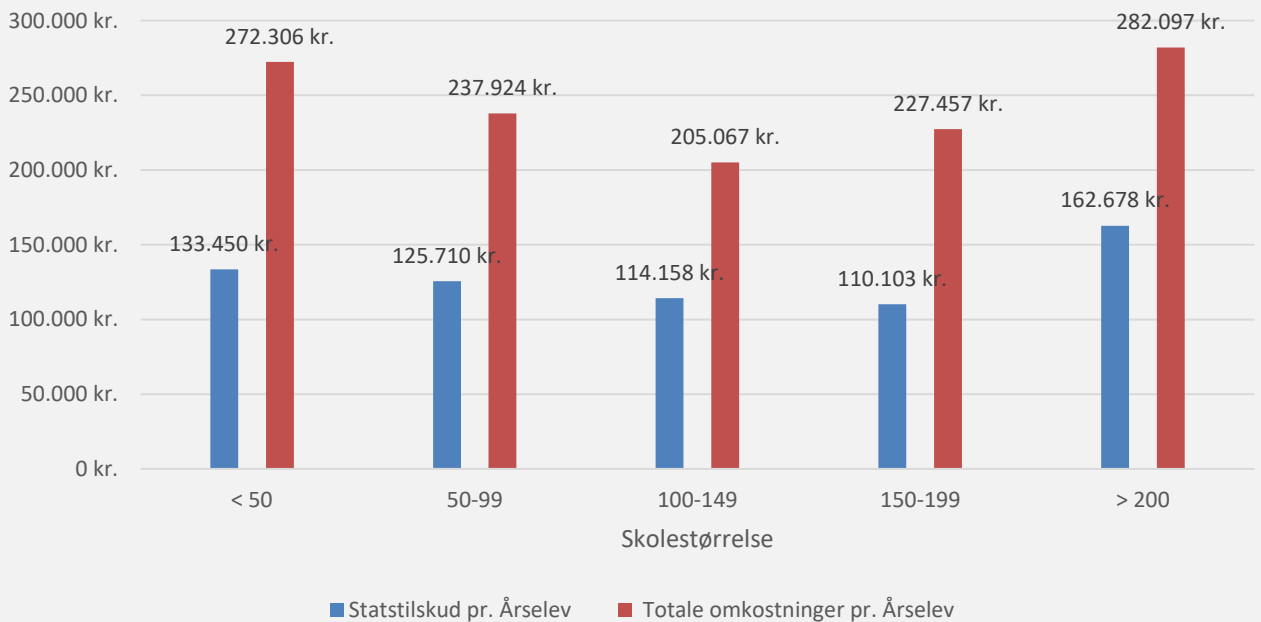
Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N=209.

Figur: 1.2.2b: Difference mellem totale omkostninger og statstilskud pr. årselev på efterskoler i 2022

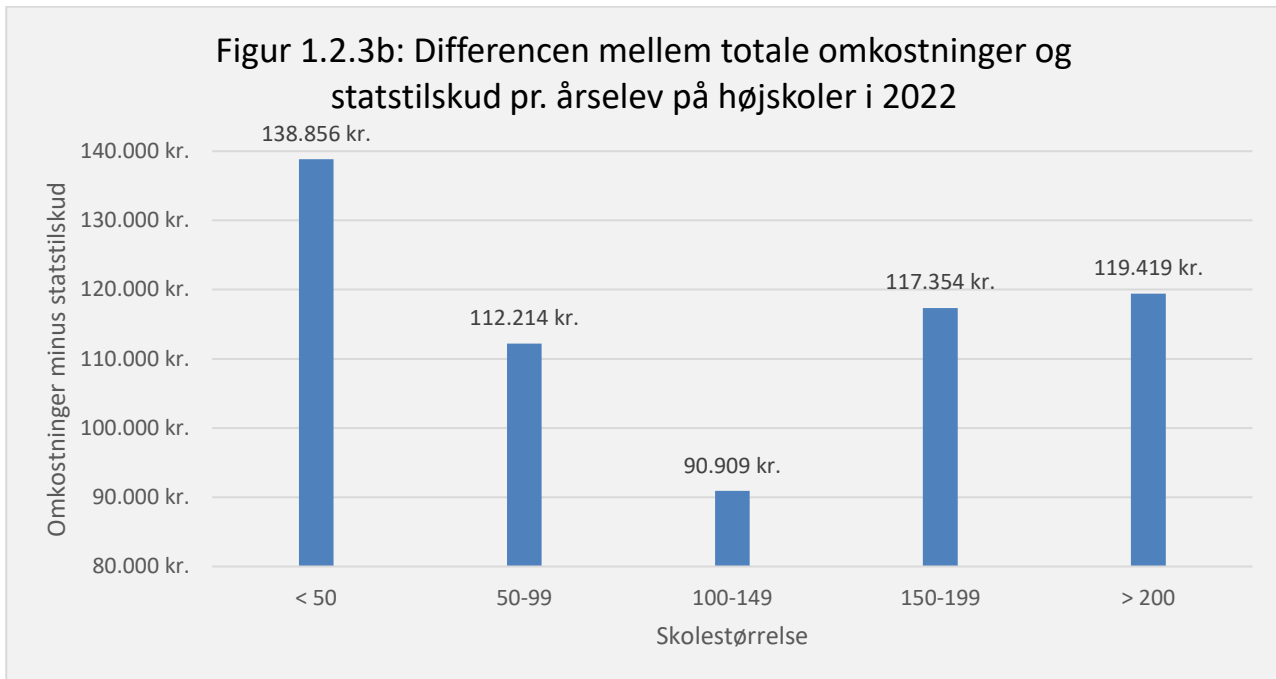
Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N=209.

Figur 1.2.3a: Statstilskud og totale omkostninger pr. årselev på højskoler i 2022

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N=59.

Figur 1.2.3b: Differencen mellem totale omkostninger og statstilskud pr. årselev på højskoler i 2022

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N=59.

Figur 1.2.1a, 1.2.2a og 1.2.3a fremhæver den overordnede tendens, at både statstilskuddet og de totale omkostninger pr. årselev falder i takt med, at antallet af elever på skolen stiger (dette gør sig dog i mindre grad gældende for højskoler). Omkostningerne falder meget i de første intervaller, men når skolerne når en middelstørrelse for frie grundskoler og efterskoler (henholdsvis intervallet 200-349 for frie grundskoler og 100-199 for efterskoler) stagnerer faldet i omkostninger pr. årselev til et stabilt niveau. For højskolerne sker der dog en stigning i omkostningerne ved de største højskoler, når man rammer en elevstørrelse på 150 og derover. Det er dog her vigtigt at understrege, at der blot er henholdsvis 7 og 2 skoler i kategorierne 150-199 og >200, og dermed er tallet mere udsat, hvis blot en enkelt skole har øje omkostninger. Dermed kan det være vanskeligt at generalisere/konkludere på baggrund af data.

Endvidere ses det, at statstilskuddet pr. årselev fortsætter med at falde i takt med at elevantallet stiger, men i aftagende grad. For alle skoletyper ses en fordeling af statstilskuddet pr. årselev i forhold til skolestørrelse, hvor de mindste skoler gennemsnitligt får et højere statstilskud pr. årselev sammenlignet med større skoler. Bemærk dog jævnfør tabel 1.2.2, at der er få efterskoler (7,6%) med flere end 200 elever. Igen ses det ved højskolerne, at de allerstørste skoler, dvs. skoler med over 200 elever, faktisk får det højeste statstilskud pr. årselev. I denne kategori er der dog som nævnt blot to højskoler.

Figur 1.2.1b, 1.2.2b og 1.2.3b viser differencen mellem totale omkostninger og statstilskud pr. elev pr. år. For frie grundskoler er differencen for skoler med under 50 elever på ca. 74.500 kr. årligt, mens differencen for de øvrige skolestørrelser ligger på mellem 26.000 kr. og 36.000 kr.

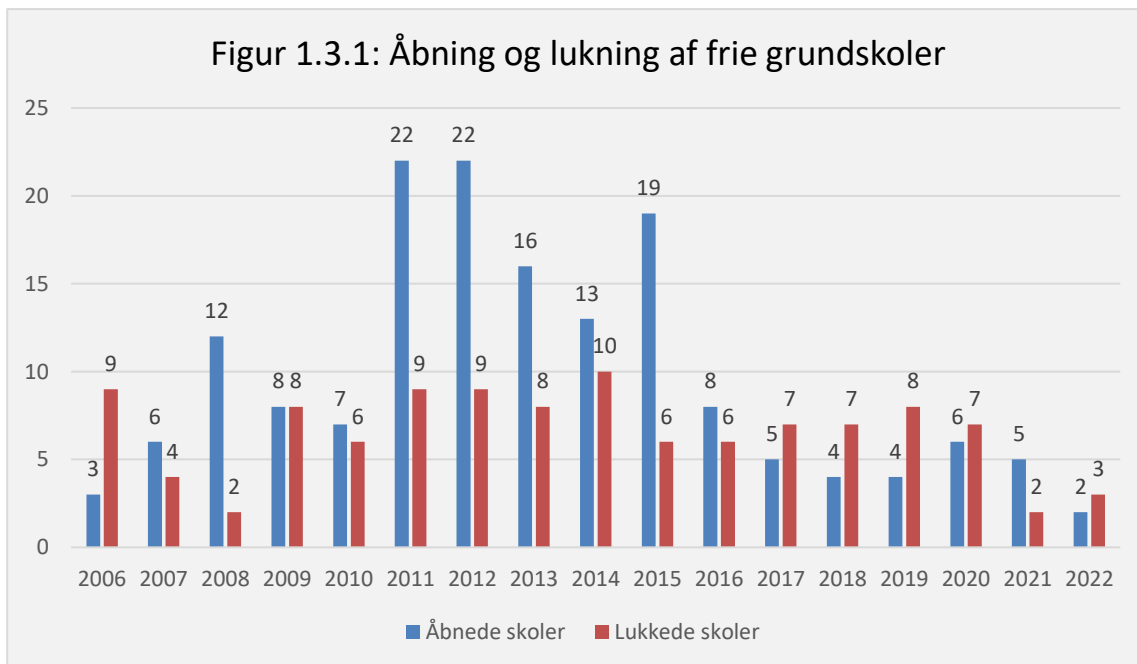

For efterskoler tegner der sig et tilsvarende mønster, hvor differencen er særligt stor på skoler med under 50 elever, her ca. 194.000 kr. årligt, mens differencen for de øvrige skolestørrelser ligger mellem 105.000 kr. og 117.000 kr. årligt.

For højskolerne tegner der sig et lignende mønster, hvor differencen (ca. 138.000 kr.) er størst for skoler med færre end 50 elever. Differencen for de øvrige skolestørrelser er mellem 91.000 kr. og 119.000 kr.

1.3 Åbning og lukning af frie grundskoler

I det følgende præsenteres udviklingen i antallet af åbninger og lukninger af frie grundskoler. For at starte en ny grundskole skal det meddeles til Undervisningsministeriet senest 15. august forud for det skoleår, hvor skolen ønsker tilskud (det vil sige et år inden skolen går i drift). Herefter følger flere frister, inden skolen kan starte. I afsnit 7.3 uddybes de krav, der stilles ved oprettelse af nye skoler.

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriet

I figur 1.3.1 ses det, at tendensen er, at der åbner flere frie grundskoler end der lukker, og at det kun er i 2006 og i perioden fra 2017-2020 at dette ikke har været gældende – dog med relativt små differencer. Især i perioden fra 2011-2015 sås en stor stigning i antallet af åbnede frie grundskoler, og dette stemmer overens med, at 2015 og 2016 var de år i opgørelsens periode - jf. tabel 1.1.1 - hvor der eksisterede flest frie grundskoler. I 2022 er der dog lukket tre skoler og åbnet to.

1.4 Skoler med specialundervisning

I det følgende præsenteres data om skoler med specialundervisning. Data er udelukkende hentet fra undervisningsministeriets regnskabsportal og gælder for regnskabsåret 2022³. Tabel 1.4.1 viser fordelingen af frie grundskoler, der får tilskud til specialundervisning.

Tabel 1.4.1: Fordeling af frie grundskoler med specialundervisning efter elevtal

Skolestørrelse	Antal skoler	Procent, der modtager støtte	Gennemsnitlig støtte	Minimum	Maksimum
<50	24	89%	632.412 kr.	37.739 kr.	4.122.108 kr.
50-199	248	92%	570.261 kr.	6.722 kr.	4.231.834 kr.
200-349	102	86%	602.798 kr.	37.739 kr.	3.786.846 kr.
350-500	35	90%	491.959 kr.	3.204 kr.	1.437.872 kr.
>500	33	87%	555.415 kr.	31.871 kr.	2.796.492 kr.

Note: Data er fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N=493. En skole er registreret som havende specialundervisning, hvis det af deres regnskab fremgår, at de får tilskud dertil.

Som det fremgår af tabel 1.4.1, modtager 442 af de 493 frie grundskoler tilskud til specialundervisning, altså 89% af de frie skoler. Ses der på tilskuddet i forhold til skolestørrelse, er det skoler med 50-199 elever, hvor den største andel får tilskud. Således får 92% af skolerne i intervallerne med 50-199 elever tilskud til specialundervisning, mens det for intervallet 200-349 elever er 86%, der modtager støtte.

Størrelsen af tilskud varierer ligeledes meget fra skole til skole. I tabel 1.4.2 ses fordelingen af tilskud til specialundervisning fordelt på skoleforening.

Tabel 1.4.2: Skoler med specialundervisning fordelt på skoleforening

Skoleforening	Skoler, der modtager tilskud		Skoler, der ikke modtager tilskud	
	Procent	Antal skoler	Procent	Antal skoler
Danmarks Private Skoler	88%	122	12%	17
Dansk Friskoleforening	88%	225	12%	30
Foreningen af Kristne Friskoler	100%	34	0%	0
Lilleskolerne	92%	47	8%	4
Deustcher Schul- und Sprachverein	100%	13	0%	0

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. En skole er registreret som havende specialundervisning, hvis det af deres regnskab fremgår, at de får tilskud dertil. N=492.

³ For at en skole kan få tilskud til specialundervisning, skal skolen have mindst en elev, som har behov for støtte i mindst 9 timer ugentligt. Der kan ikke søges særskilt tilskud til elever, hvor behovet er under 9 undervisningstimer ugentligt, hvorfor skolen via deres generelle støtte eller et særligt inklusionstilskud selv skal finansiere denne støtte. Derfor kan en skole godt give støtte til en elev uden at det indgår i statistikken.

Ud fra tabel 1.4.2 ses det, at der er flest skoler i Dansk Friskoleforening, der modtager tilskud til specialundervisning. Dette er ikke så overraskende, da det også er den skoleforening med flest skoler. Ses der på forholdet inden for den enkelte skoleforening, så modtager 88% af skolerne i Dansk Friskoleforening tilskud. For skolerne i Danmarks Private Skoler er det ligeledes 88%, der modtager støtte, mens det for skoler i Foreningen af Kristne Friskole og Deutscher Schul- und Sprachverein er 100%.

Samlet set modtog omkring 89% af de frie grundskoler i 2022 tilskud til specialundervisning. I tabel 1.4.3 ses tilskuddet til efterskoler.

Tabel 1.4.3: Fordeling af efterskoler med specialundervisning

Skolestørrelse	Antal skoler, der modtager tilskud	Procent, der modtager støtte	Gennemsnitlig støtte	Minimum	Maksimum
<50	1	25%	553.392 kr.	-	-
50-99	36	77%	2.284.682 kr.	179.479 kr.	8.628.481 kr.
100-199	53	45%	314.088 kr.	72.646 kr.	8.776.739 kr.
200-299	5	38%	918.271 kr.	100.423 kr.	2.427.234 kr.
>299	2	67%	161.318 kr.	143.156 kr.	179.479 kr.
Efterskoler uden særligt tilbud	97	52%	1.400.146 kr.	72.646 kr.	8.776.739 kr.
Efterskoler med særligt tilbud	23	100%	3.228.065 kr.	51.280 kr.	11.347.656 kr.

Note: Data er fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N=209. En efterskole er registreret som en efterskole uden særligt tilbud, hvis de har angivet tilskud som en almen efterskole i deres regnskab, mens de er registreret som en efterskole med særlige tilbud, hvis de har angivet tilskud som en skole godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud i deres regnskab.

Tabel 1.4.3 viser fordelingen af efterskoler, der modtager tilskud til specialundervisning i forhold til skolestørrelsen. Det er værd at bemærke, at der skelnes mellem efterskoler og efterskoler med særligt tilbud (ofte omtalt som ”specialefterskoler”). Da flere efterskoler netop har som formål at undervise elever med særlige behov, vil disse efterskoler skævvride billedet. Eksempelvis viser tabellen, at gennemsnittet for tilskuddet til efterskoler er på 1,4 mio. kr., mens det for efterskoler med særligt tilbud er på 3,2 mio. kr. Af denne årsag er de 23 efterskoler med særligt tilbud i en kategori for sig selv (hvor der ikke er sondret størrelsesmæssigt).

Som det ses af tabellen, modtager godt halvdelen af efterskolerne tilskud til specialundervisning. Størrelsen af tilskud varierer med 72.646 kr. som det mindste, og 8.776.839 kr. som det største.

For efterskoler med særligt tilbud er det naturligvis alle efterskoler, der modtager tilskud til specialundervisning. Gennemsnittet for tilskuddet er på 3.228.065 kr. pr. efterskole, hvor den efterskole, der modtager mindst i tilskud får 51.280 kr., mens den efterskole der får mest modtager 11.347.656 kr.

Tabel 1.4.4 viser fordelingen af højskoler, der modtager tilskud til specialundervisning i forhold til skolestørrelse.

Tabel 1.4.4 Specialundervisning på højskoler

Skolestørrelse	Antal skoler	Procent, der modtager støtte	Gennemsnitlig støtte	Minimum	Maksimum
<50	1	10%	2.344.401 kr.	-	-
50-99	8	35%	265.891 kr.	175.618 kr.	3.002.372 kr.
100-149	3	18%	277.782 kr.	61.034 kr.	117.834 kr.
150-199	1	14%	1.639.838 kr.	-	-
>199	1	50%	22.323.408 kr.	-	-

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N=59.

24% af højskolerne modtager tilskud til specialundervisning. Støtten varierer meget, hvor den højskole der modtager mindst får 61.034 kr., mens den skole, der modtager mest, får 22.323.408 kr. i støtte.

Gennemsnitligt modtager højskolerne 2.335.924 kr. i tilskud til specialundervisning.

1.5 Skoler med SFO og børnehave/vuggestue

I tabel 1.5.1 vises henholdsvis skoler med elever i SFO og skoler uden elever i SFO. Skolerne er desuden fordelt på skoleforening.

Tabel 1.5.1: Skoler med elever i SFO fordelt på skoleforening

Skoleforening	Elever i SFO		Ingen elever i SFO	
	Procent	Antal skoler	Procent	Antal skoler
Danmarks Private Skoler	94%	131	6%	8
Dansk Friskoleforening	97%	247	3%	8
Deutscher Schul- und Sprachverein	85%	11	15%	2
Foreningen af Kristne Friskoler	100%	34	0%	0
Lilleskolerne	92%	47	8%	4

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N= 492. Hvorvidt en skole har elever i SFO er baseret på, om de i deres regnskab har betaling til skolefritidsordning.

Tabellen viser, at langt størstedelen af de frie grundskoler har en tilhørende SFO. Således har 95% af alle frie grundskoler en SFO.

I tabel 1.5.2 vises henholdsvis skoler med tilknyttet vuggestue/børnehave og skoler uden. Skolerne er desuden fordelt på skoleforening.

Tabel 1.5.2 Skoler med tilknyttet vuggestue/børnehave fordelt på forening

Skoleforening	Vuggestue/børnehave		Ingen vuggestue/Børnehave	
	Procent	Antal	Procent	Antal skoler
Danmarks Private Skoler	24%	33	76%	106
Dansk Friskoleforening	43%	110	57%	145
Deutscher Schul- und Sprachverein	8%	1	92%	12
Foreningen af Kristne Friskoler	32%	11	68%	23
Lilleskolerne	4%	2	96%	49

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N=492. Hvorvidt en skole har vuggestue/børnehave er baseret på, om de i deres regnskab har et beløb under ”dagtilbudsbetaling”.

Tabellen viser, at et mindretal af de frie grundskoler har en tilhørende vuggestue/børnehave. Således har 32% af alle frie grundskoler en børnehave/vuggestue tilknyttet. For skoler i Danmarks Private Skoler og Dansk Friskoleforening er andelen henholdsvis 24% og 43% af skolerne, der har en vuggestue/børnehave tilknyttet. Den laveste andel af skoler med vuggestue/børnehave findes blandt Lilleskolerne.

2. Medlemsudvikling i Frie Skolers Lærereforening

Dette afsnit indeholder:

2.1 Antal medlemmer og kontingentmedlemmer	18
2.2 Ind- og udmeldelser	20
2.3 Årsager til udmeldelse	20
2.4 Kredsfordeling	21
2.5 Udviklingen i højskolemedlemmer.....	22

Det følgende afsnit vil sætte fokus på medlemsudviklingen i Frie Skolers Lærereforening siden 2015.

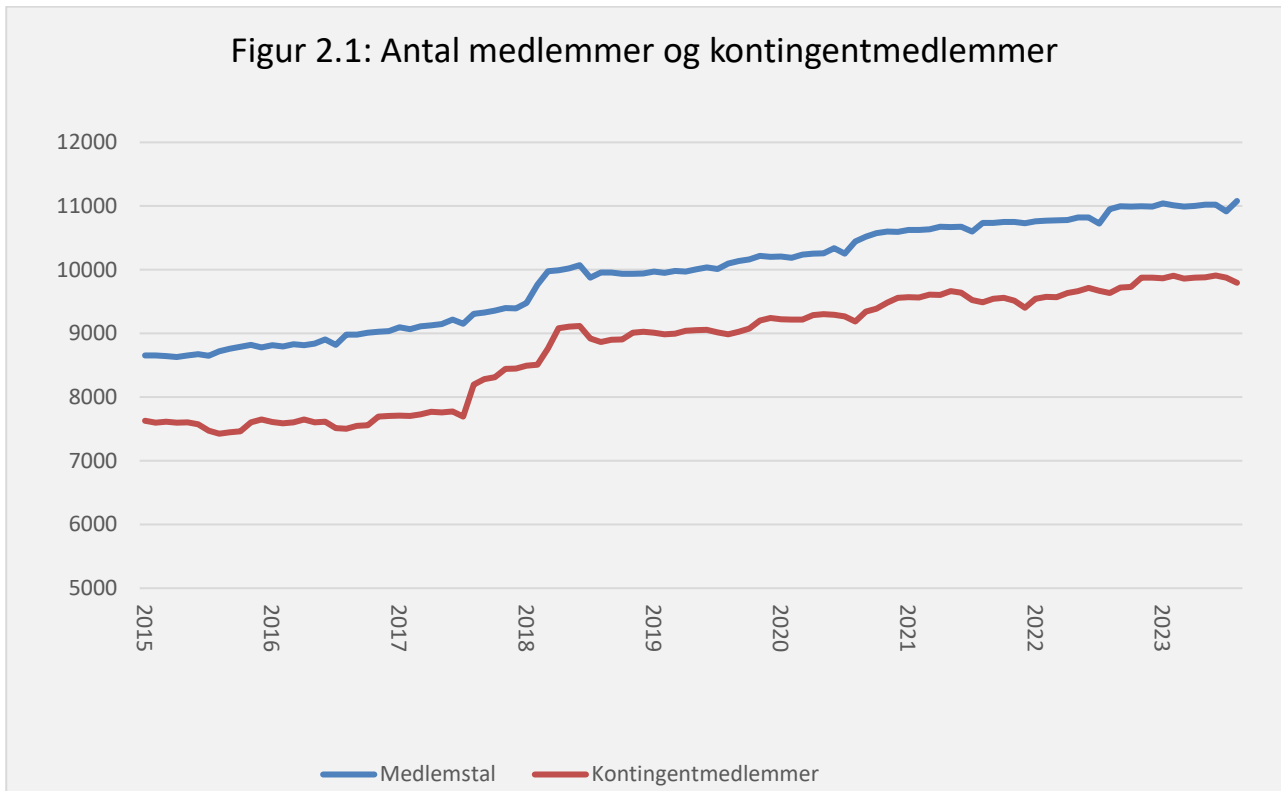
Medlemstallet opgøres på to måder: For det første udregnes medlemstallet i antal personer ekskl. ledere. For det andet udarbejdes et kontingentmedlemstal, som er et vægtet medlemstal, der særligt benyttes i budgetlægningen og i andre økonomi- og statistiksammenhænge. Kontingentmedlemstallets beregningsmetode uddybes efter figur 2.1.

2.1 Antal medlemmer og kontingentmedlemmer

Pr. 1. oktober 2023 havde Frie Skolers Lærereforening 11.115 medlemmer. Udviklingen i antallet af medlemmer kan ses i nedenstående figur 2.1. Som det fremgår af figuren har der siden 2015 overordnet været en fremgang i antallet af medlemmer, der kun afbrydes af medlemsfald i enkelte måneder. Generelt ses der typisk et fald omkring sommerferierne, da afslutningen af skoleåret også er højsæson for jobskifte. Fra januar til april 2018 voksede medlemstallet kraftigt, hvilket er sammenfaldende med overenskomstforhandlingerne i 2018, hvor konfliktruslen havde en mobiliserende effekt (som det i øvrigt også sås i forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 2013, hvor det rent faktisk kom til konflikt og lockout). I denne periode i 2018 voksede medlemstallet med ca. seks procent. Yderligere ses en stigning omkring september 2020, hvilket skyldes, at Frie Skolers Lærereforening her begyndte at organisere højskolelærere.

Figur 2.1: Antal medlemmer og kontingentmedlemmer

Note: Data er hentet fra Frie Skolers Lærereforenings egne opgørelser. Opgørelsen af antallet af medlemmer er uden ledere.

For at tage højde for de forskellige typer af medlemskab og kontingentsatser, anvendes begrebet ”kontingentmedlemmer” - et vægtet medlemsbegreb, som kan bruges til at sammenligne udviklingen i kontingentbetalingen. Det er vigtigt at understrege, at kontingentmedlemmer er et vægtet medlemstal, og ikke medlemstallet forstået som antal personer. Disse vises også figur 2.1.

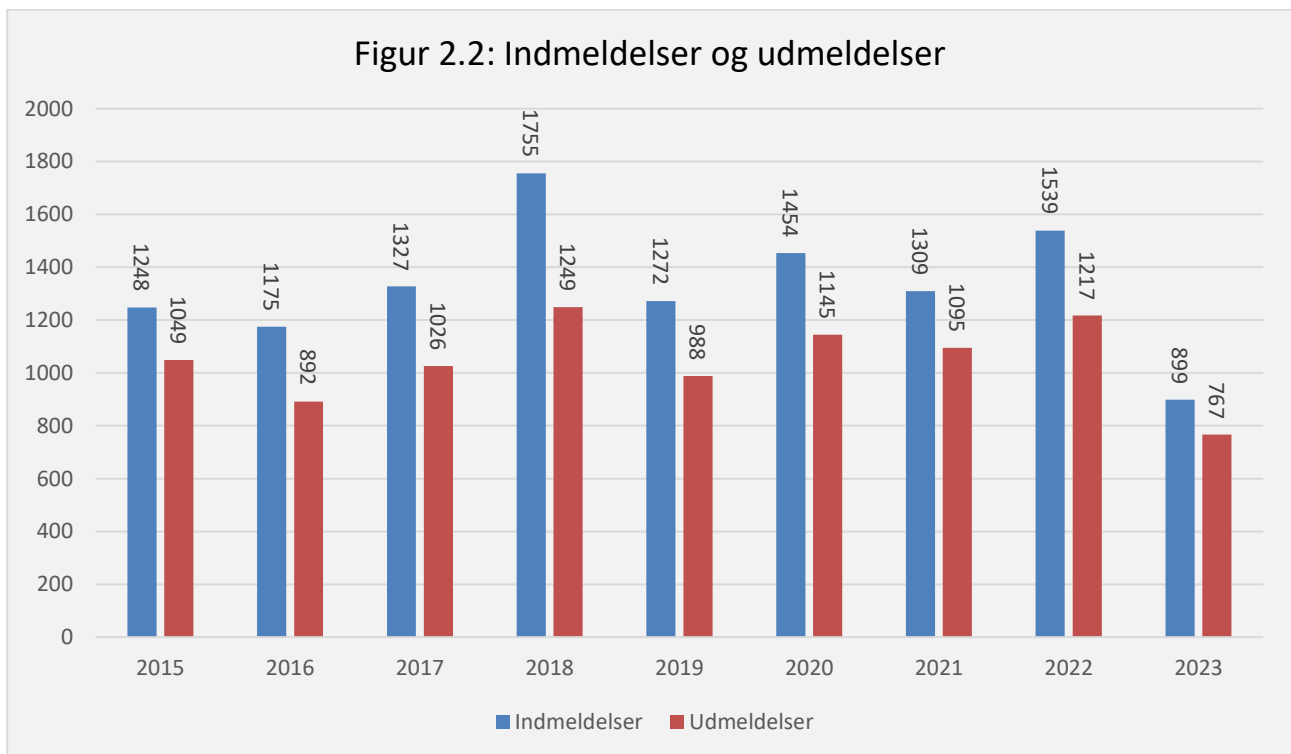
I beregningen af kontingenttallet vægtes medlemmerne efter deres kontingentsats. Et kontingentmedlem er et medlem, som betaler fuldt kontingent. Således vægtes et almindeligt medlem med 1, mens eksempelvis en studerende vægtes med 0,06, fordi studerendes kontingentsats er lavere.

Figur 2.1 viser, at antallet af kontingentmedlemmer stiger hvert år i perioden (2015-23) fra oktober til november, da nyuddannede lærere får de første tre måneders medlemskab kontingentfrit, og størstedelen af dem dermed først betaler kontingent fra november. I august 2017 steg antallet af kontingentmedlemmer betragteligt. Dette skyldtes, at kontingentet for tidligere DLF-medlemmer, som havde lån ved DLF fra lockouten, blev sat op. Ligeledes var der en stor stigning i marts-juni 2018, som givetvis skyldtes den perciperede, høje risiko for konflikt (OK18). Medlemstilgangen fra foråret 2018 dykkede en smule i efteråret 2018, men i det lidt længere perspektiv, har foreningens medlemstal efter OK18 konsolideret sig på et højere niveau end tidligere.

2.2 Ind- og udmeldelser

Figur 2.2 viser fordelingen af indmeldte og udmeldte for årene 2015-2023. Indledningsvist skal det bemærkes, at der er et lavere antal både indmeldelser og udmeldelser i 2023, hvilket skyldes, at tallet er til og med august, hvorfor opgørelsen altså kun dækker de første 8 måneder. I figuren ses det, at der har været flere indmeldelser end udmeldelser i alle årene siden 2015. Brydes tallene ned til indmeldelser og udmeldelser pr. måned, er der nogle måneder med flere udmeldelser end indmeldelser, men på årsbasis er der alle årene flere indmeldelser end udmeldelser. Her er det især i august, ved skoleårets start, hvor der ses flest indmeldelser og i juli, hvor der ses flest udmeldelser. Indmeldelser og udmeldelser er således i høj grad påvirket af skoleårets start og afslutning.

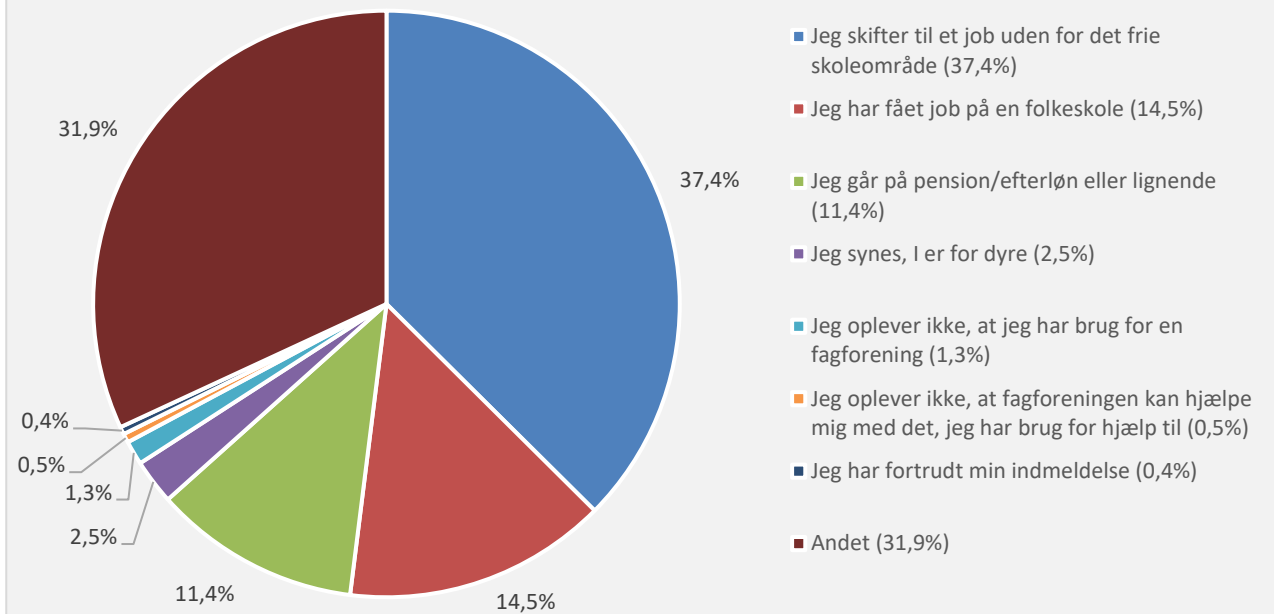

Note: Data er hentet fra Frie Skolers Lærereforenings egne opgørelser.

2.3 Årsager til udmeldelse

Når medlemmerne melder sig ud af foreningen, registreres udmeldelsens årsag. Der er otte forskellige udmeldelsesårsager: 1) ”Jeg synes, I er for dyre”, 2) ”Jeg skifter til et job uden for det frie skoleområde”, 3) ”Jeg oplever ikke, at jeg har brug for en fagforening”, 4) ”Jeg oplever ikke, at fagforeningen kan hjælpe mig med det, jeg har brug for hjælp til”, 5) ”Jeg har fortrudt min indmeldelse”, 6) ”Jeg har fået job på en folkeskole”, 7) ”Jeg går på pension/efterløn eller lignende”, 8) ”Andet”.

Figur 2.3: Udmeldelsesårsager fra september 2022 til august 2023

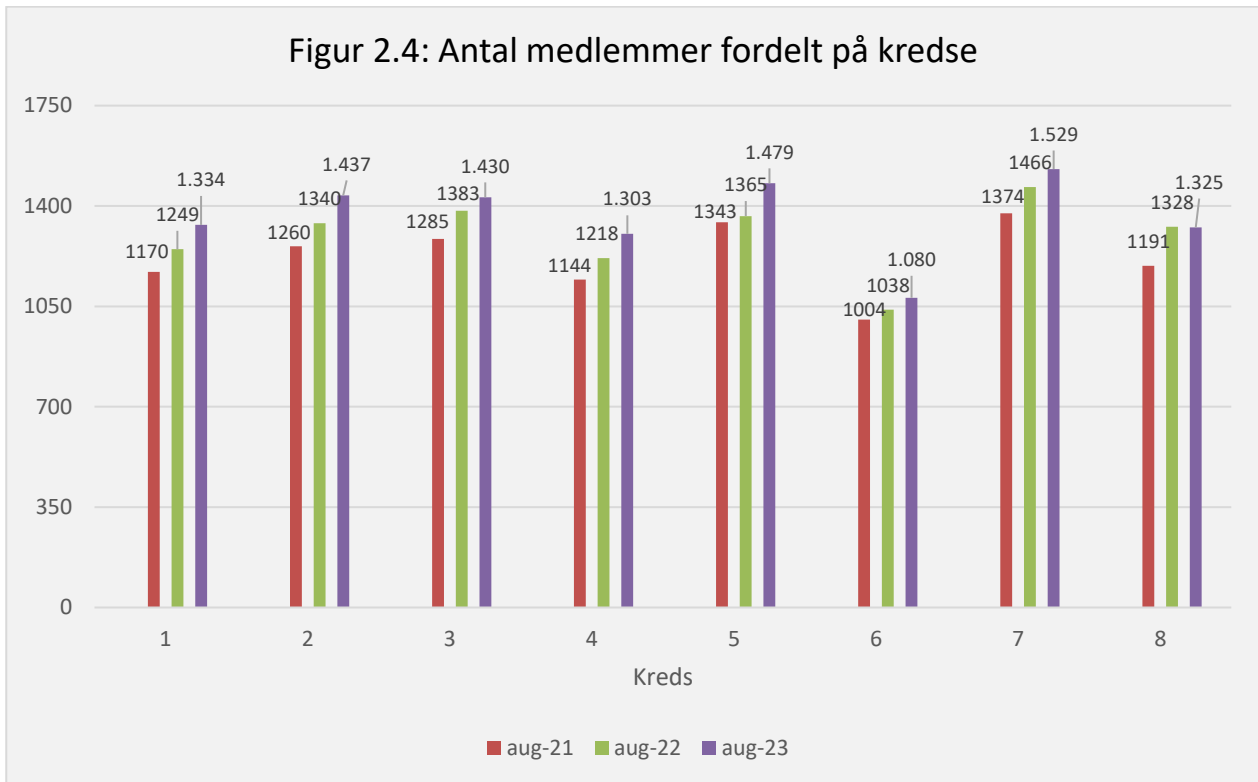

Note: Data er hentet fra Frie Skolers Lærereforenings egne opgørelser.

Af figur 2.3 fremgår de aggregerede udmeldelsesårsager fra september 2022 til august 2023. Heraf kan det aflæses, at 453 udmeldelsesårsager ud af 1210 er ”Job uden for det frie skoleområde”, hvilket gør denne kategori til den mest udbredte årsag til udmeldelse det seneste år. Den næstmest udbredte årsag til udmeldelser i perioden har været ”Andet” (386 udmeldelser). Derudover er ”Nyt job på folkeskole” og ”Pension” også gennemgående udmeldelsesårsager med henholdsvis 176 og 138 udmeldelser. Både ”Job uden for det frie skoleområde” og ”Nyt job på folkeskole” er et udtryk for, at medlemmet har fået job udenfor den frie skolesektor, hvorfor det ikke længere er relevant at være medlem af Frie Skolers Lærereforening. Tilsammen udgør de over halvdelen af udmeldelsesårsagerne, hvilket vidner om, at en stor del af udmeldelserne af foreningen sker på grundlag af faktorer, som ikke har med Frie Skolers Lærereforening at gøre, og som umiddelbart ikke lader sig påvirke af foreningens gøremål og laden.

2.4 Kredsfordeling

Pr. 31. august 2023 er der 11.080 medlemmer i Frie Skolers Lærereforening fordelt på kredsene 1-8, der er geografisk bestemt. Af de ordinære, regionale kredse, er kreds 6 mindst med 1.080 medlemmer, mens kreds 7 som den største har 1.529 medlemmer. Fordelingen af medlemmerne i kredsene kan ses af figur 2.4 herunder, og til sammenligning kan man også se antal medlemmer i kredsene i august 2021 og 2022. Her ses det, at alle kredse har haft fremgang siden 2021.

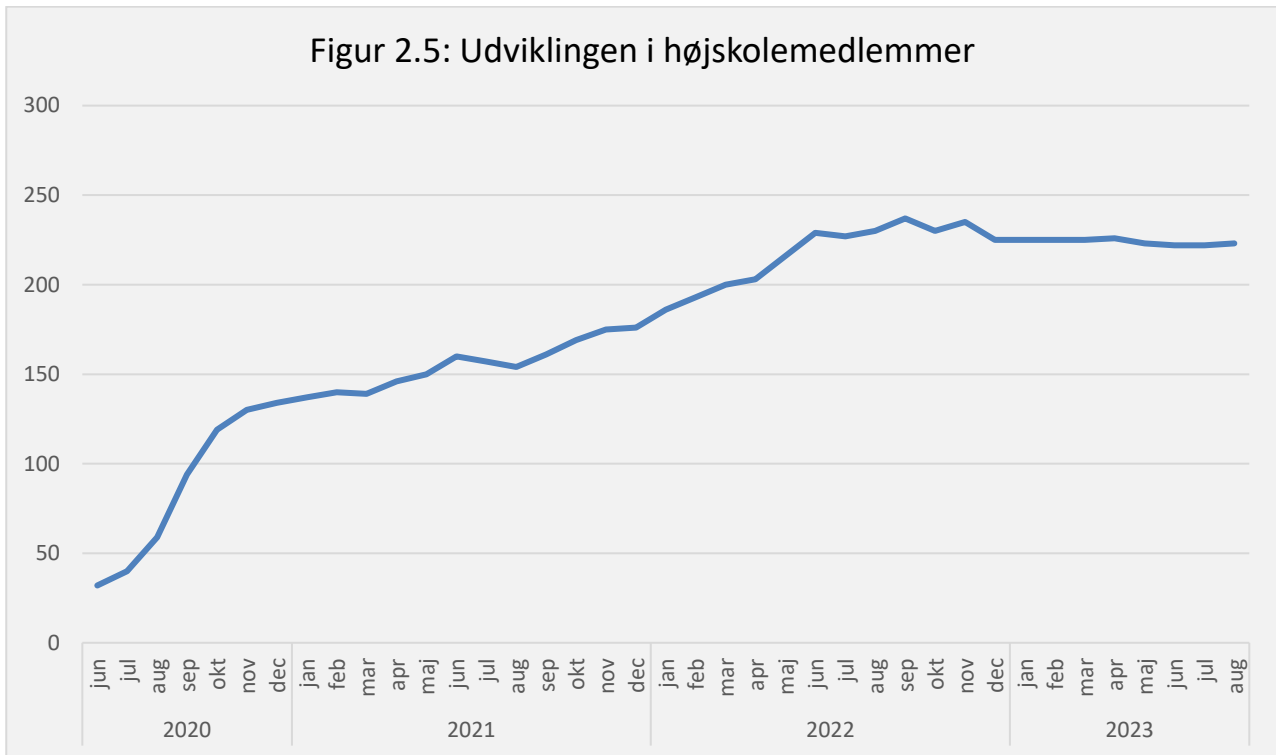
Note: Data er hentet fra Frie Skolers Lærereforenings egne opgørelser.

2.5 Udviklingen i højskolemedlemmer

I juni 2020 begyndte Frie Skolers lærereforening at organisere højskolelærerne. Figur 2.5 viser udviklingen i antal højskolemedlemmer fra juni 2020 til august 2023. Figuren viser, at Frie Skolers Lærereforening siden 2020 har oplevet en stigning i antallet af højskolemedlemmer. Udviklingen viser dog, at antallet af højskolemedlemmer har været stagneret siden juni 2022 og endda faldende siden toppen i september 2022, hvor der var 237 organiserede højskolemedlemmer mod 223 i august 2023.

Figur 2.5: Udviklingen i højskolemedlemmer

Note: Data er hentet fra Frie Skolers Lærereforenings egne opgørelser.

3. Finansiering af frie skoler

Dette afsnit indeholder:

3.1 Tilskud fra staten	24
3.2 Udviklingen i statstilskuddet på de frie grundskoler, efterskoler og højskoler	28
3.3 Forældrebetaling og elevbetaling	31

De frie skoler finansieres overordnet af:

- A. Tilskud fra staten (indirekte af kommunen, hvor elevernes bopælskommune reduceres i bloktilskuddet. Kommunen mister dog ikke det fulde tilskud)
- B. Egne indtægter, primært forældrebetaling

Økonomien i forbindelse med pasningsordninger er ikke en del af de efterfølgende statistikker og opgørelser.

3.1 Tilskud fra staten

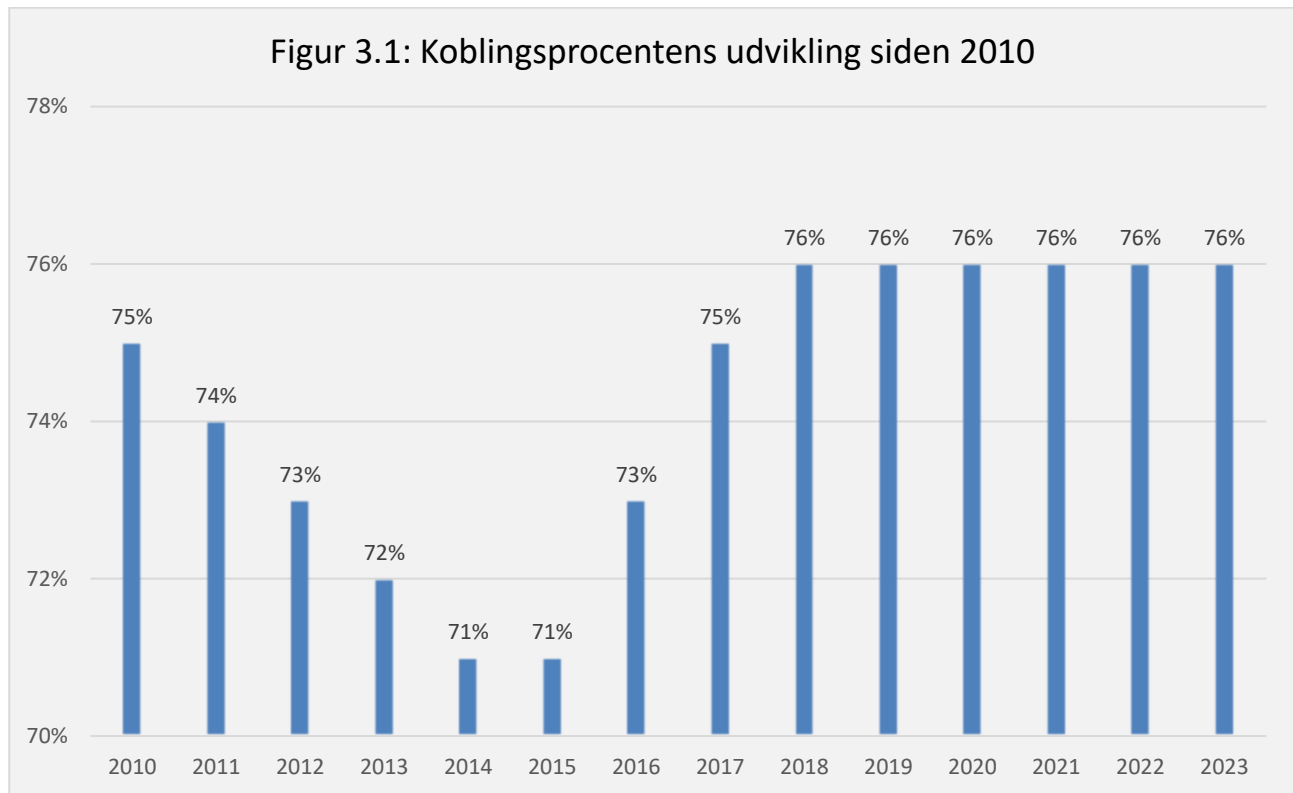
Tilskuddet fra staten tildeles forskelligt, alt efter om der er tale om en grundskole, en efterskole eller en højskole.

Statstilskuddet til de frie grundskoler hænger tæt sammen med folkeskolens udgiftsniveau. Tilskuddet til de frie grundskoler er bundet op på udgiften pr. elev i folkeskolen tre år tidligere, således at 76 % af folkeskolens udgifter tre år tidligere danner grundlag for statstilskuddet til de frie skoler i 2021. Dette kaldes koblingsprocenten.

Koblingsprocenten blev mellem 2011 og 2015 gradvist reduceret, men ved finansloven i 2016 blev det vedtaget at øge koblingsprocenten fra 71% til 73%. I finansloven for 2018 blev koblingsprocenten øget til 76%, hvilket var en forøgelse i forhold til det tidligere højeste niveau på 75% fra 1995-2010. Den ene ekstra procent blev lanceret som en social koblingsprocent af VLAK-regeringen i samarbejde med Dansk Folkeparti. Med social koblingsprocent forstås, at den yderligere ene procent var målrettet sociale indsatser som enkeltintegreret specialundervisning og inklusion. Koblingsprocenten er blevet fastholdt på 76% siden da.

Figur 3.1: Koblingsprocentens udvikling siden 2010:

Note: Data er hentet fra Finansloven 2010-2023.

Statstilskuddet er opdelt i forskellige typer af tilskud:

Generelle driftstilskud

På grundskoler dækker det generelle tilskud over drifts- og bygningstilskud, tilskud til SFO og kostafdelinger⁴. Det generelle tilskud fordeles efter antal elever, skolestørrelse, elevernes aldersfordeling og beliggenhed. Denne måde at fordele tilskuddene på, betyder, at små skoler får større tilskud pr. elev end store skoler, hvilket fremgår i afsnit 1.2 jf. figur 1.2.1, 1.2.2 og 1.2.3. Herudover øremærkes midler til inklusion og seks særlige tilskudspuljer:

- Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, personlig assistance og hjælpemidler.
- Støtteundervisning i dansk af tosprogede elever (Tilskuddet administreres af fordelingssekretariat).
Befordring af svært handikappede elever (Tilskuddet administreres af fordelingssekretariat).
- Vikarudgifter, sygeundervisning, læreres kursusdeltagelse, herunder efteruddannelse og særlige lærerlønudgifter (Tilskuddet administreres af fordelingssekretariat).

⁴ Fremgår af finansloven 2021 § 20.22.01.10, side 90-91

- Tilskud til dækning af skolers udgifter til certificering af tilsynsførende og tilsyn mv., jf. lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler mv. (Tilsynet med undervisningen).
- Kompensation til tyske mindretalsskoler

I forhold til inklusion er der fra 2018 indført en permanent tilskudsordning for inklusion med et inklusionstilskud pr. skole, der aftrappes efter skolestørrelse.

På efterskoler ydes det generelle tilskud i form af driftstilskud, bygningstilskud, tilskud til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand og inklusion.

I april 2020 blev *Fripladspakken* vedtaget for at sikre, at coronakrisen ikke påvirkede skolelandskabet og at forældre trygt kunne sende deres elever på en fri grundskole eller efterskole, selv om der var risiko for en lavere løn som resultat af coronakrisen. Det betød, at der blev afsat 50 mio. kr. i 2020, som var øremærket til at nedsætte deltagerbetalingen, så skolerne selv kunne nedsætte deltagerbetalingen efter individuel vurdering. Af de 50 mio. kr. gik 25 mio. kr. til at øge fripladspuljen for de frie grundskoler, 20 mio. kr. gik til at øge efterskolernes bevilling til individuel supplerende elevstøtte og 5 mio. kr. til frie fagskoler.

Specielle tilskud til elever i frie grundskoler

Grundskoler modtager specielle tilskud til friplads- og opholdsstøtte til elevers skole og SFO. Herudover dækker specielle tilskud også over befordringstilskud:

- Friplads- og opholdsstøtte til elever
- Fripladstilskud til SFO
- Befordringstilskud til ”syge og invaliderede” elever
- Pulje og betalingsloft til nedsættelse af befodringsudgifter
- Befordringstilskud i forbindelse med introduktionskurser og brobygning

I 2020 inkluderede de specielle tilskud til elever på frie grundskoler også den såkaldte ”Fripladspulje”.

Efterskoler modtager særlige tilskud til følgende:

- Tillægstakster til særligt prioriterende elevgrupper
- Specialundervisningstilskud
- Tilskud til Inklusion
- Tilskud til prakticlæreruddannelse
- Tilskud til befordring i forbindelse med brobygning

Foruden ovenstående tilskud fordeles en del af statstilskuddet til grundskoler, som er tyske mindretalsskoler. Efterskolerne modtager desuden tillægstakster til elever på meritgivende brobygning, indvandrere og efterkommere heraf samt danskundervisning til tosprogede.

Statstilskuddet til højskoler

Til højskoler ydes der et driftstilskud ud fra antallet af årselever. Her ydes der forskellige tilskud alt efter om eleven har gennemført kurser af mindre end 2 ugers varighed, af 2-12 ugers varighed eller om eleven har gennemført mindst 12 uger af et kursus. Dertil ydes der tilskud ud fra antallet af årselever i ekstern kompetencegivende uddannelse.⁵ Ud over driftstilskuddet ydes der også støtte gennem fire tilskudspuljer og tillægstakster:

- Tilskud til svært handicappede
- Tilskud til specialundervisning
- Elevstøtte for elever under 18 år på ungdomshøjskoler.
- Tillægstakster til særligt prioriterede elevgrupper. Dette inkluderer elever uden kompetencegivende uddannelse, og man sonderer her mellem om de har en uddannelsesplan eller ej.

De tre første tilskud vil her blive betegnet som særlige tilskud, mens tillægstaksterne vil blive omtalt som tillægstakster. Dertil modtager hver højskole også et grundtilskud, som er det samme beløb uanset højskolens størrelse, og administreres af Slots- og Kulturstyrelsen. Samtidig er der et specielt supplerende grundtilskud til seniorhøjskoler. Ungdomshøjskoler modtager derudover kommunal elevstøtte til nedsættelse af egenbetalingen til elever på ungdomshøjskoler, der ikke er fyldt 18 år ved kursets begyndelse.

Få mere viden på

- Finansministeriets database over finanslove
<http://www.oes-cs.dk/olapdatabase/finanslov/index.cgi>
- Moderniseringsstyrelsens oversigt over finanslov og forslag til finanslov
<http://www.oes-cs.dk/bevillingslove/>
- Finanslov 2021 paragraf ”20.22 Frie grundskoler og efterskoler” s. 90-91
<https://fm.dk/udgivelser/2021/februar/finansloven-for-2021/>

⁵ Fremgår af Finansloven 2021, § 21.57.01 s. 220-221

- Finansloven 2021 paragraf ”21.57.01 Folkehøjskoler” s. 220-221

<https://fm.dk/udgivelser/2021/februar/finansloven-for-2021/>

3.2 Udviklingen i statstilskuddet på de frie grundskoler, efterskoler og højskoler

Som det fremgår af tabel 3.2.1 er elevtallet steget markant på de frie grundskoler siden 2012. Statstilskuddet har dog ikke fulgt med elevudviklingen i hele perioden. Således var statstilskuddet pr. elev faldende frem til 2014, hvor det var nede på ca. 57.200 kr. pr elev. Herefter lå det stabilt omkring 57.000 kr. pr. elev i 2015 og 2016, hvorefter den igen steg i frem til 2020, som følge af forhøjelsen af koblingsprocenten i både 2017 og 2018. I 2023 er statstilskuddet pr. elev på cirka 61.000.

Koblingsprocenten er bundet op på udgifter pr. elev i folkeskolen tre år tidligere og danner grundlag for statstilskuddet til de frie grundskoler. Udviklingen i det samlede statstilskud og statstilskuddet pr. elev ses også i tabel 3.2.1, 3.2.2 og 3.2.3. Samlet afspejles udviklingen i det samlede statstilskud i figur 3.2.1. og pr. elev i figur 3.2.2.

Tabel 3.2.1: Statstilskud til frie grundskoler (mio. kr.)

(mio. kr.)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Generelle tilskud	6.180	6.183	6.149	6.385	6.653	7.214	7.635	7.739	7.904	7.766	7.254	7.409
Specielle tilskud	56	57	57	57	56	55	54	53	54	53	49	50
Tyske mindretal	10	11	15	19	20	21	21	20	20	20	18	19
I alt	6.246	6.251	6.222	6.461	6.729	7.289	7.710	7.813	7.978	7.838	7.321	7.478
Antal elever (tusinde)	104,4	106,4	108,7	111,5	117,0	120,2	122,0	122,3	122,5	122,5	122,3	122,7
Statstilskud pr. elev (t.kr.)	59,8	58,8	57,2	57,9	57,5	60,6	63,2	63,9	65,1	64,0	59,9	61,0

Note: Data er hentet fra Finanslovene. Alle tal er omregnet til 2023 pris- og lønniveau.

Tabel 3.2.2: Statstilskud til efterskoler (mio. kr.)

(mio. kr.)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Generelle tilskud	1.996	1.975	1.985	2.021	1.987	1.940	1.953	1.927	1.949	1.972	1.859	1.913
Særlige tilskud	261	259	268	311	322	311	310	311	314	308	286	287

Tillægstakster	17	20	20	19	21	23	20	6	7	5	4	3
I alt	2.274	2.254	2.273	2.351	2.330	2.274	2.283	2.245	2.270	2.285	2.148	2.204
Antal elever (tusinde)	27,4	27,1	27,5	28,2	28,6	28,8	28,7	29,1	29,2	30,1	30,7	31,4
Statstilskud pr. elev (t.kr.)	82,9	83,2	82,7	83,2	81,4	79,0	79,5	77,2	77,8	75,9	69,9	70,2

Note: Data er hentet fra Finanslovene. Alle tal er omregnet til 2023 pris- og lønniveau.

Statstilskuddet til efterskoler er faldet, hvis 2012 sammenlignes med 2023, hvor det var 82,9 mio. kr. i 2012 og 70,2 mio. kr. i 2023. Ydermere har elevtallet de seneste år været stort set konstant.

Statstilskuddet pr. årselev til efterskolerne har fra 2012 til 2015 været relativt konstant. Denne tendens stoppede imidlertid, da det faldt fra 2016 og er siden faldet til omkring 70.000 kr. i 2023.

Tabel 3.2.3: Statstilskud til højskoler (mio. kr.)

(mio. kr.)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Driftstilskud	595	591	595	579	584	600	602	590	626	634	674	693
Tilskud til svært handicappede	44	47	47	53	50	49	49	49	50	58	54	55
Tillægstakster	1	3	3	1	2	3	3	3	3	2	2	2
Tilskud til specialundervisning	23	22	21	20	19	18	18	20	16	17	10	11
Støtte til elever under 18	2	2	1	1	2	2	2	1	2	2	2	2
I alt	664	665	666	653	657	672	673	662	697	713	743	763
Antal elever (tusinde)	5,0	5,0	5,1	5,1	5,3	5,5	5,5	5,5	5,8	5,8	6,7	6,9
Statstilskud pr. elev (t.kr.)	133,3	133,5	130,2	128,7	125,0	121,9	121,4	120,6	119,9	123,6	111,5	110,1

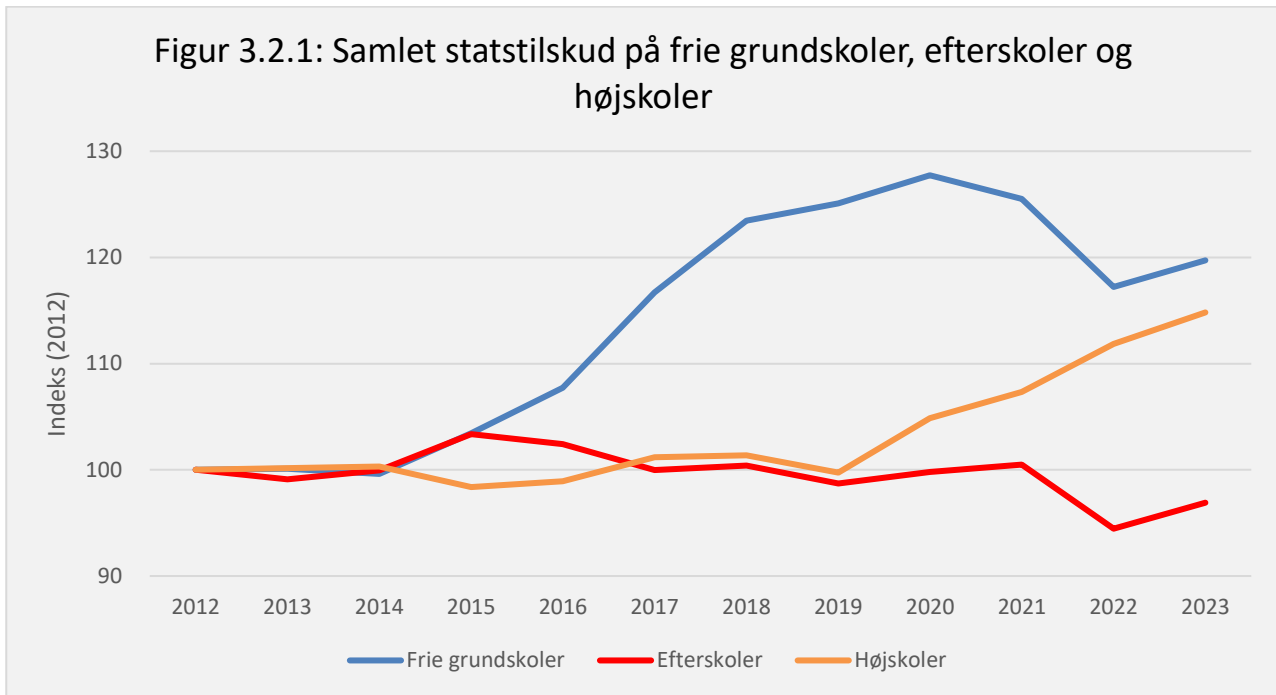
Note: Data er hentet fra Finanslovene. Alle tal er omregnet til 2023 pris- og lønniveau

Det samlede statstilskud til højskoler er steget, hvis man sammenligner 2012 med 2023. Driftstilskuddet og tilskud til svært handicappede er også steget siden 2012, mens tilskud til specialundervisning er faldet.

Figur 3.2.1 viser det samlede statstilskud indekseret med udgangspunkt i 2012. Siden 2012 er de frie grundskolers statstilskud steget. Højskolernes samlede statstilskud er også steget, men dog betydeligt mindre end på grundskolerne, mens efterskolernes statstilskud samlet set er faldet en smule.

Figur 3.2.1: Samlet statstilskud på frie grundskoler, efterskoler og højskoler

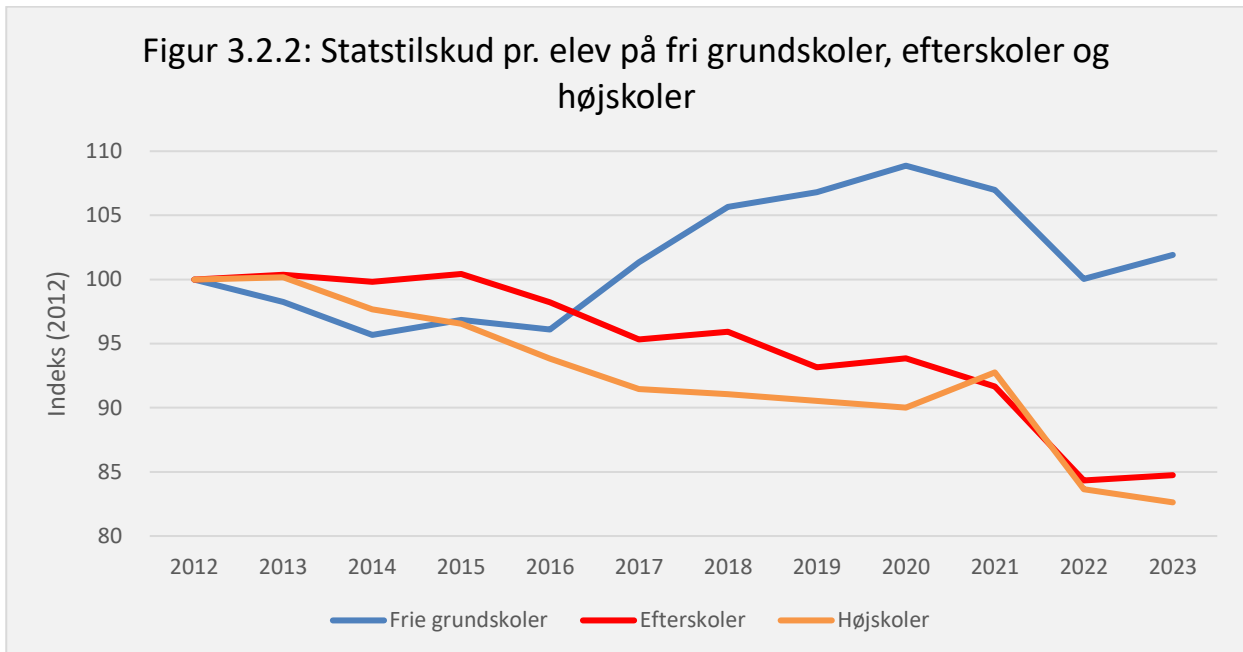
Note: Data er hentet fra Finanslovene. Alle tal er omregnet til 2023 pris- og lønniveau

Figur 3.2.2 viser statstilskuddet pr. elev, indekseret med udgangspunktet i 2012. Her fremgår det, at statstilskuddet pr. elev til efterskolerne er faldet i forhold til 2009 og har ramt sit laveste niveau i 2022. Herefter skete der en lille stigning i 2023.

Til gengæld er statstilskuddet pr. elev til de frie grundskoler overordnet vokset mellem 2012 og 2020. Det har dog været faldende mellem 2020 og 2022. Det er steget en smule igen i 2023.

Rettes fokus mod højskolerne er statstilskuddet pr. elev faldet siden 2012 – med undtagelse af en stigning i 2021.

Figur 3.2.2: Statstilskud pr. elev på fri grundskoler, efterskoler og højskoler

Note: Data er hentet fra Finanslovene. Alle tal er omregnet til 2023 pris- og lønniveau

3.3 Forældrebetaling og elevbetaling

Frie grundskoler er forpligtiget til en rimelig ”egendækning” (sørge for egne indtægter) af skolens drift for at være berettiget til tilskud fra staten. Dette omfatter som oftest skolepenge, også kaldet forældrebetaling, som er en vigtig del af skolernes indtægtsgrundlag. Til at nedbringe forældrebetalingen kan grundskoler søge om fripladstilskud, som administreres af fordelingssekretariatet.

Forældrebetaling på frie grundskoler

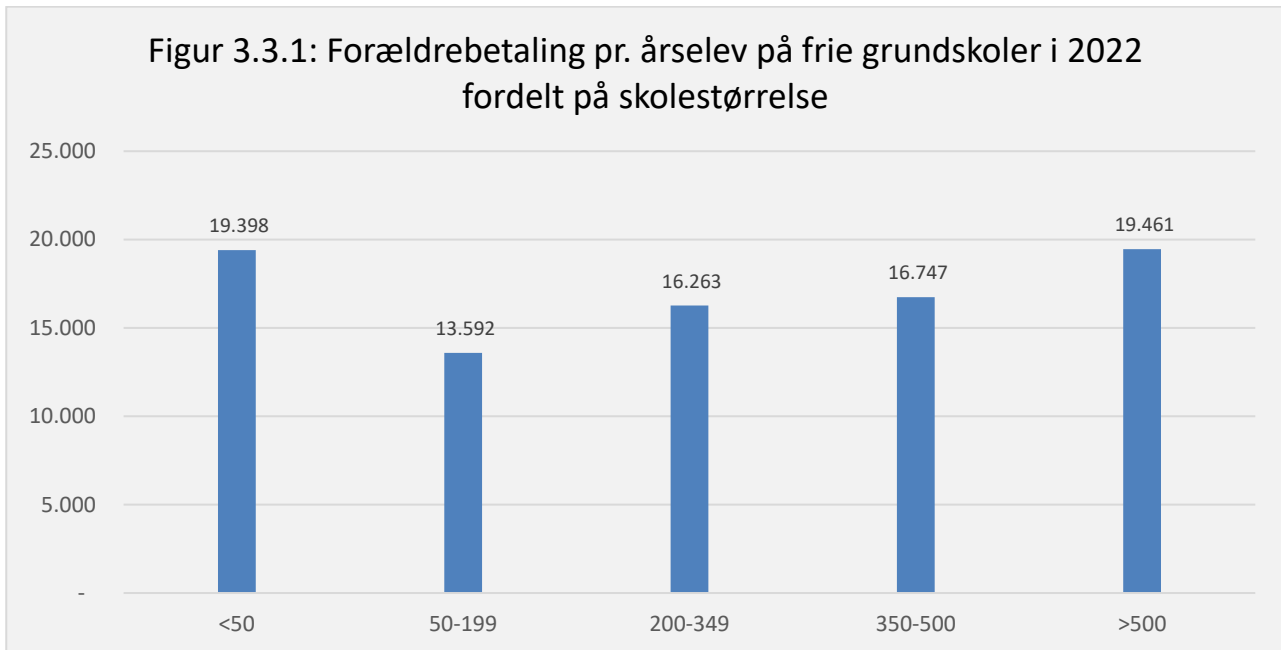
De frie grundskoler opkrævede i 2022 i gennemsnit 15.251 kr. i forældrebetaling pr. årselev⁶.

Forældrebetaling er størst for de mindste og største skoler. Således er den gennemsnitlige forældrebetaling på skoler over 500 elever omtrent 19.000 kr. årligt og på skoler med under 50 elever omtrent det samme. For skoler med elevtal mellem 50 og 500 er forældrebetalingen gennemsnitligt lavere. Den laveste forældrebetaling findes på skoler med mellem 50 og 199 elever og denne ligger på lige knap 13.500 kr. årligt. Dette er illustreret i Figur 3.3.1. Således er der en gennemsnitlig årlig forskel på ca. 5.800 kr. i forældrebetaling mellem skoler med over 500 elever og skoler, der har mellem 50 og 199 elever.

⁶ Tallet er baseret på 493 frie grundskoler

Figur 3.3.1: Forældrebetaling pr. årselev på frie grundskoler i 2022 fordelt på skolestørrelse

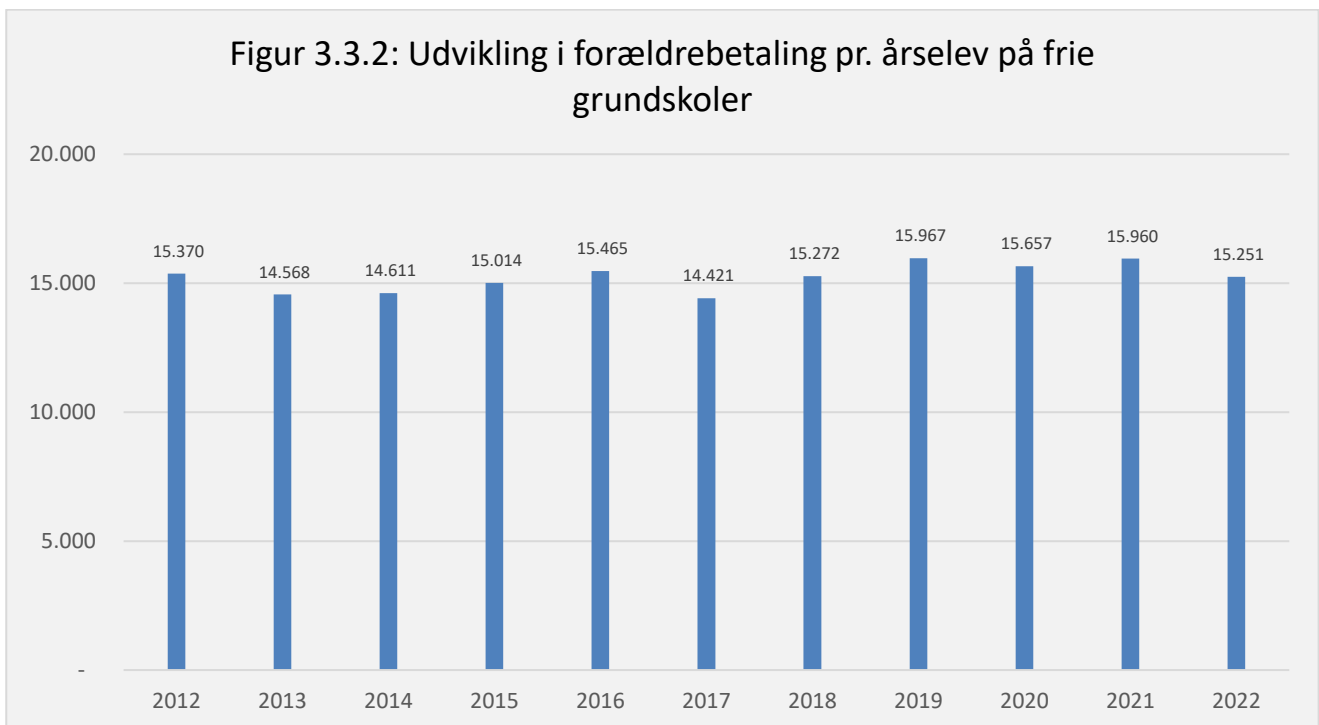

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal.

Den gennemsnitlige forældrebetaling til grundskolen har udviklet sig forskelligt igennem de sidste år. Den gennemsnitlige forældrebetaling har været stigende fra 2013 til 2016, hvor den gennemsnitlige elevbetaling er steget med ca. 900 kr. Beløbet var igen stigende fra 2017 til 2019, hvorefter det siden 2019 er faldet med cirka 700 kr. Udviklingen fra 2011 og frem til 2022 er afbilledet i Figur 3.3.2. Tallene er forbundet med usikkerheder grundet indrapporteringsmetoden⁷.

⁷ Som med de resterende tal fra undervisningsministeriets regnskabsportal er disse tal selv indberetninger, hvilket skaber usikkerheder. Hertil forventes denne beregning særligt at være behæftet usikkerheder, da udregningen er følsom overfor antal elever, der kan påvirke beregningen meget. Da elevtallet kan variere i løbet af skoleåret, skaber det usikkerheder i de selvindrettede tal.

Figur 3.3.2: Udvikling i forældrebetaling pr. årselev på frie grundskoler

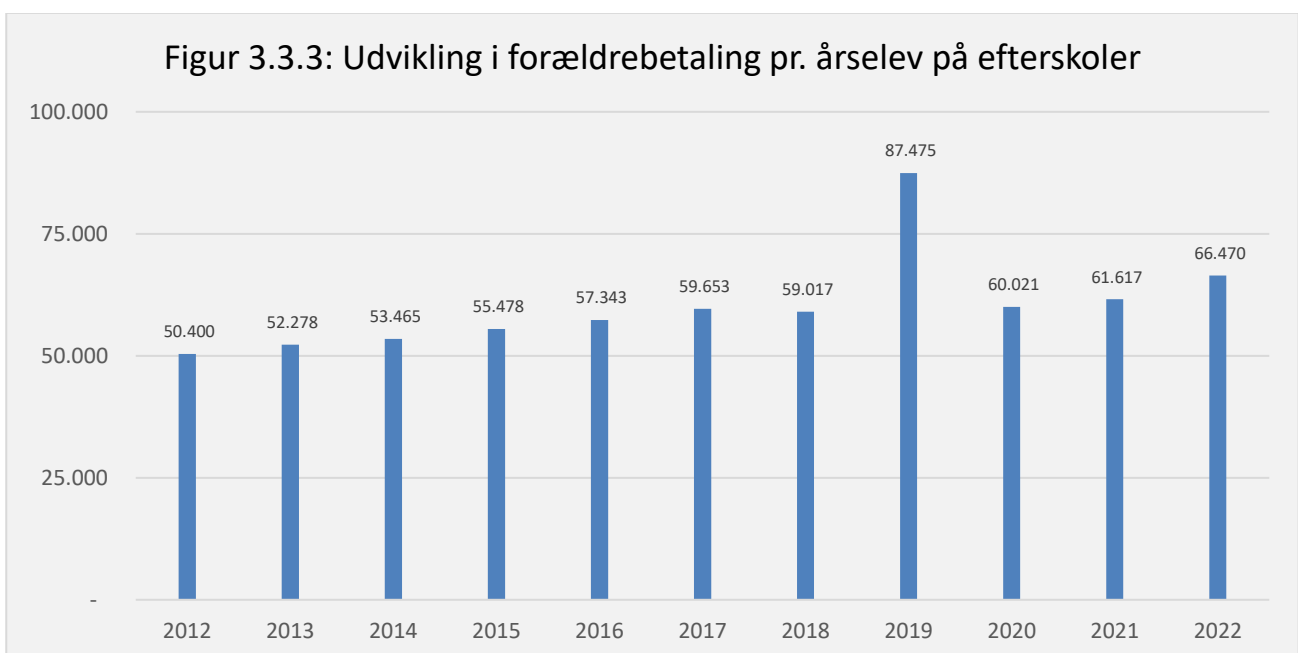

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. Alle tal er omregnet til 2022 pris- og lønniveau.

Forældrebetaling på efterskoler

Forældrebetaling udgør en afgørende del af efterskolernes indtægtsgrundlag jf. afsnit 2 om skolernes økonomi. I 2023 var den gennemsnitlige forældrebetaling pr. årselev knap 66.470 kr., som det ses i figur 3.3.3.

Figur 3.3.3: Udvikling i forældrebetaling pr. årselev på efterskoler

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. Alle tal er omregnet til 2022 pris- og lønniveau. Validiteten af data fra 2019 er lav, hvorfor udledninger bør se bort fra dette enkelte år.

Gennem de senere år er der sket en væsentlig stigning i forældrebetalingen til efterskoler. Siden 2012 er den gennemsnitlige forældrebetalingen steget fra 50.400 kr. til 66.470 kr. i 2022.

Efterskolerne er forpligtiget til at opkræve elevbetaling, men herudover er det også muligt for efterskoler at drive anden virksomhed, der ligger uden for efterskoleloven. Skolens midler må imidlertid alene komme efterskolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Selvom der ikke er nogen øvre grænse for en efterskoles mulighed for at drive anden virksomhed, kan det få økonomiske konsekvenser for den pågældende efterskole. I finansloven af 2016 § 20.22.12.15. fremgår det nemlig, at ”Grundtilskuddet fordeles med samme beløb til hver skole. *Beløbet kan dog i 2016 nedsættes med 4 pct. af den del af skolens indtægter fra virksomhed, der ikke er omfattet af lov om efterskoler og frie fagskoler, der i 2014 overstiger 2,0 mio. kr.*”

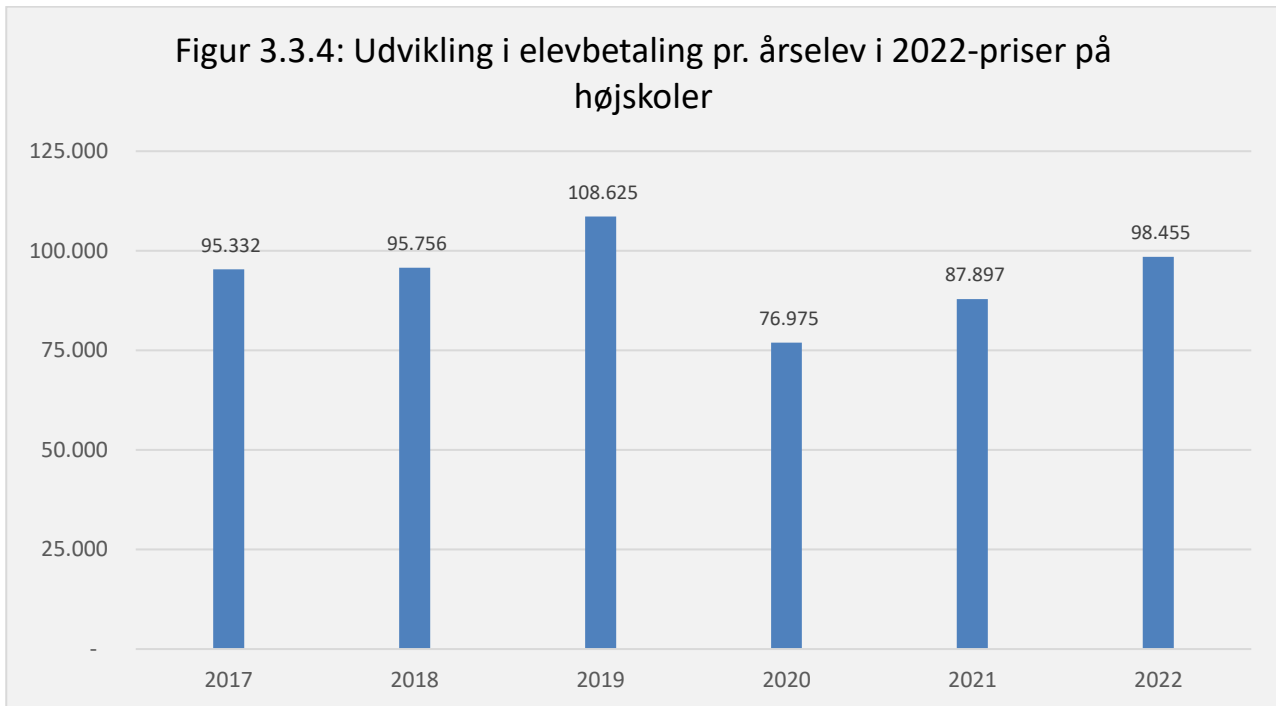
Dermed har efterskoler i nogen udstrækning mulighed for at øge deres indtægt med virksomhed, der ligger uden for efterskoleloven, så længe disse midler kommer skole og undervirksomheden til gode. Eksempler på anden virksomhed kan være kursusvirksomhed, lokaleudlejning mm.

Elevbetaling på højskoler

Figur 3.3.4 viser udviklingen i elevbetaling pr. årselev på højskoler. Figuren viser, at der er sket en stigning i elevbetalingen siden 2017, men at den er faldet med omkring 30.000 kr. fra 2019 til 2020. Dette skyldes COVID-19, hvor mange elever ikke skulle betale, da det ikke var muligt at gennemføre kurser og dermed faldt indtægten fra elevbetaling i 2020. Elevbetalingen er dog steget igen fra 2020 til 2022, hvor den i 2022 er på omtrent 98.500 kr. Staten yder ingen støtte til elevbetalingen, men nogle kommuner yder tilskud til højskoleophold. Dertil har flere højskoler elevfonde, der yder støtte, og ydermere er det muligt for højskolerne at nedsætte elevbetalingen for enkelte elever i særlige tilfælde.

Figur 3.3.4: Udvikling i elevbetaling pr. årselev i 2022-priser på højskoler

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. Alle tal er omregnet til 2022 pris- og lønniveau.

4. Økonomi på frie skoler

I dette afsnit stilles skarpt på de frie skolers økonomi, hvor der først ses nærmere på de frie skolers indtægter og udgifter. Derefter kigges der på skolernes økonomiske situation.

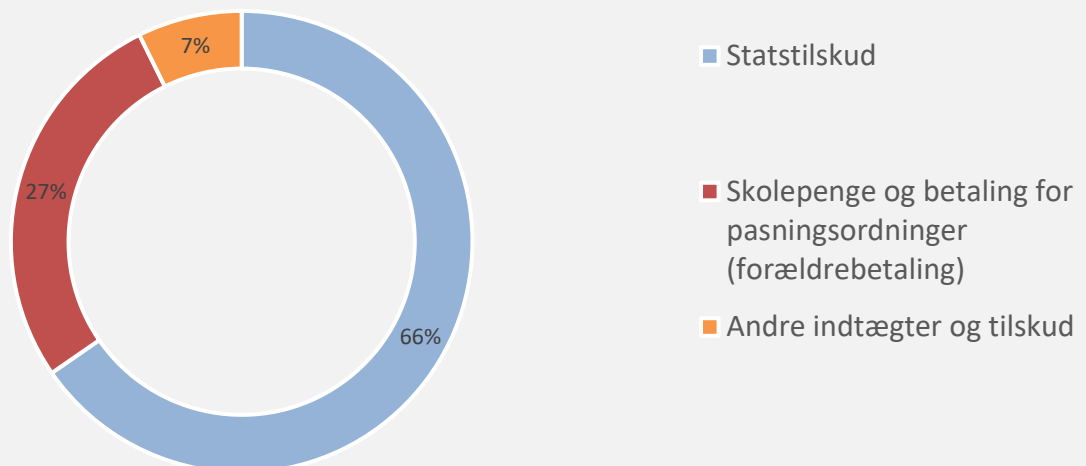
Dette afsnit indeholder:

4.1 Indtægter og udgifter på frie skoler: den gennemsnitlige frie grundskole.....	36
4.2 Indtægter og udgifter på frie skoler: den gennemsnitlige efterskole	37
4.3 Indtægter og udgifter på frie skoler: den gennemsnitlige højskole.....	39
4.4 Fordelingen af skoler med overskud- og underskud.....	40

4.1 Indtægter og udgifter på frie skoler: den gennemsnitlige frie grundskole

For at anskueliggøre frie skolers indtægter og udgifter, er det illustrativt at se på den gennemsnitlige frie skole. Som det fremgår af figur 4.1.1 er frie grundskolers største indtægtsgrundlag er statstilskuddet, som gennemsnitligt udgør 66% af de samlede indtægter⁸. Næstefter udgør skolepenge (dvs. forældrebetaling til undervisning) 27% af indtægterne, hvilket dækker over selve forældrebetalingen til skolen og eventuelle pasningsordninger.

Figur 4.1.1: En gennemsnitlig fri grundskoles indtægter i 2022

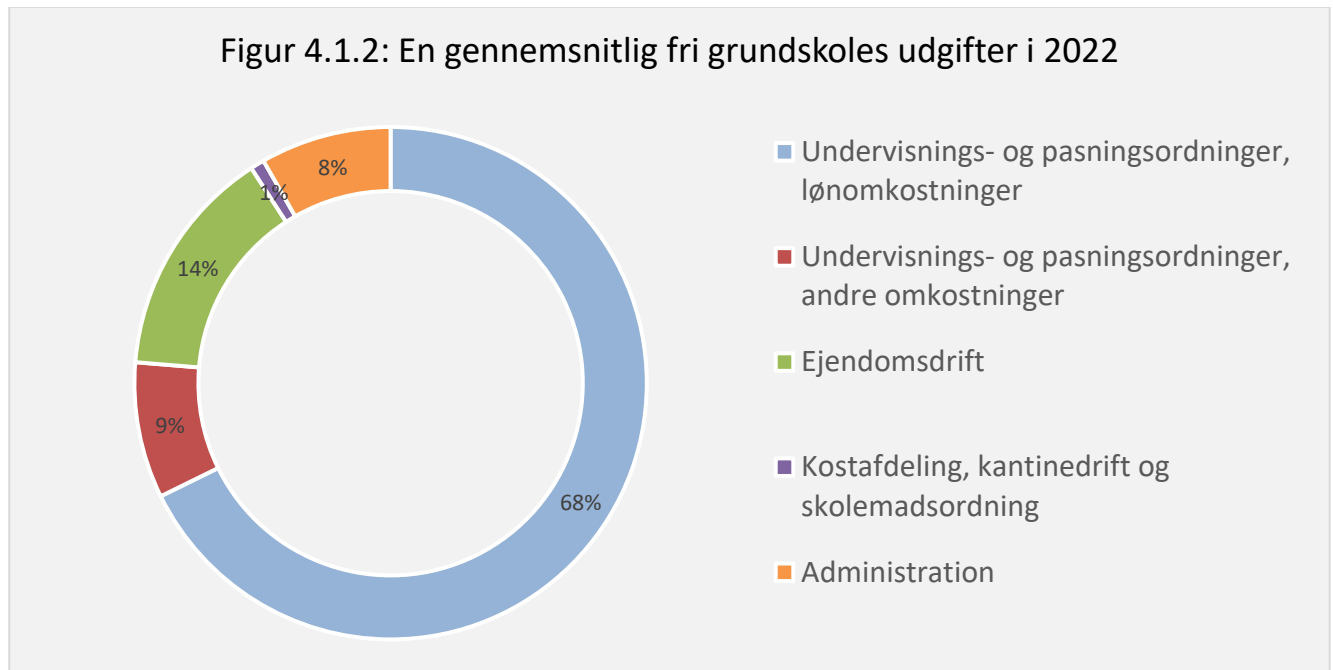

Note: Følgende figurer består af gennemsnit af frie grundskolers indtægter og udgifter i 2022, hvilket er udregnet på baggrund af tal hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N = 493

⁸ Opgørelsen over den procentmæssige fordeling af indtægter kan ikke direkte sammenlignes med koblingsprocenten. Dette skyldes, at koblingsprocenten alene er baseret på folkeskolernes udgifter til undervisning. Dermed er indtægter/udgifter til SFO ikke medregnet.

En gennemsnitlig fri skoles udgifter kan ses i figur 4.1.2. Den største udgiftspost for en gennemsnitlig fri grundskole er lærerlønomkostninger⁹, som udgør 68% af de samlede udgifter. Ejendomsdrift (14%) er den næststørste udgiftspost.

Note: Ovenstående figur består af gennemsnit af frie grundskolers indtægter og udgifter i 2022, hvilket er udregnet på baggrund af tal hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N = 493

* Lærerlønomkostninger vedr. undervisning dækker over løn og lønafhængige omkostninger inkl. pensionsbidrag (før fradrag af lønrefusioner mv.) til lærere og ledere. Herudover lønrefusioner, tilskud efter lov om barselsudligning samt tilskud fra Fordelingssekretariatet til hhv. vikarpuljen og fratrædelsesordning.

** Ejendomsdrift dækker over løn og andre omkostninger for eksempel varme og el.

*** Administrationsudgifter er lønomkostninger og andre omkostninger som eksempelvis revision og kontorartikler.

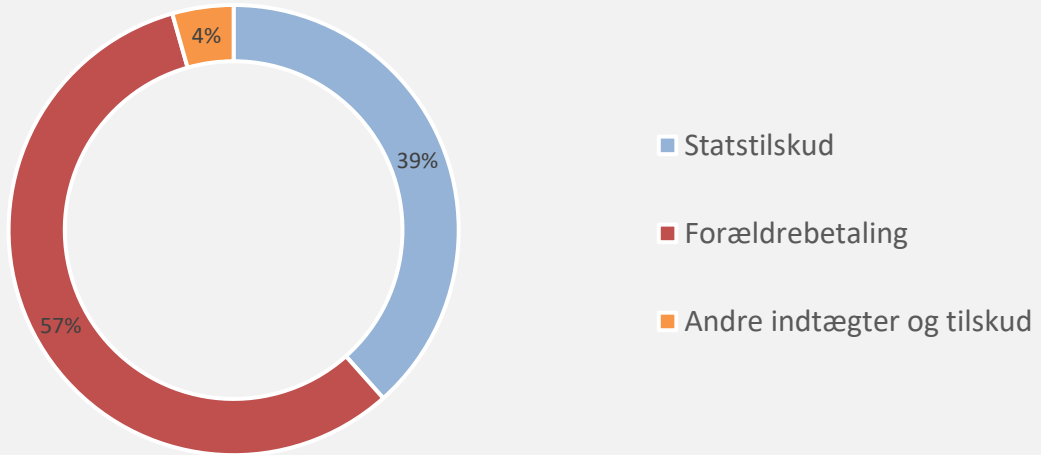
4.2 Indtægter og udgifter på frie skoler: den gennemsnitlige efterskole

Af figur 4.2.1 fremgår en oversigt over de gennemsnitlige indtægter på en efterskole. På den gennemsnitlige efterskole er den største indtægt forældrebetaling, der udgør 57% af efterskolernes samlede indtægter.

Herefter følger statstilskud, der udgør 39%.

⁹ Omkostninger til lærerløn dækker også over lønninger til skolelederen, viceskoleleder og afdelingsledere.

Figur 4.2.1: Indtægter for en gennemsnitlig efterskole i 2022

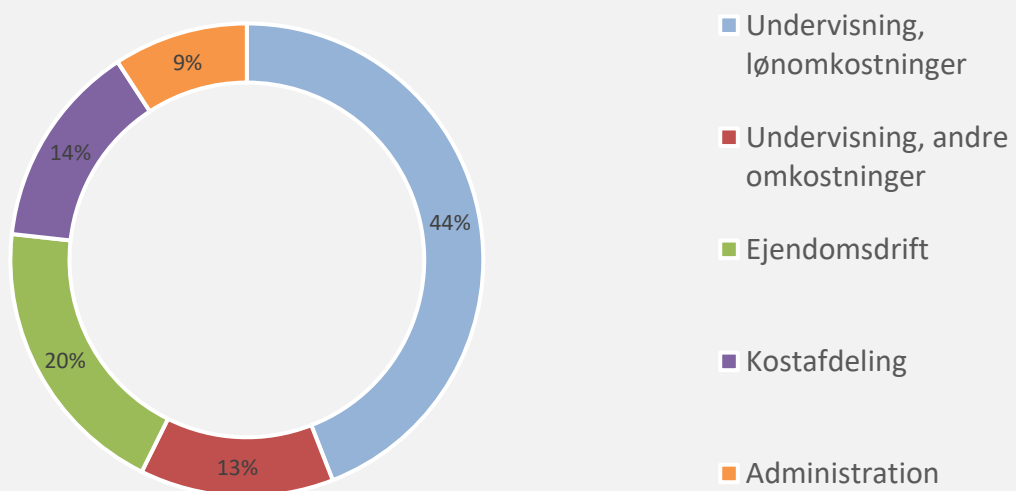

Note: Ovenstående figur består af gennemsnit af efterskoleers indtægter og udgifter i 2022, hvilket er udregnet på baggrund af tal hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N = 209

*Andet dækker eksempelvis over lejeindtægter.

Figur 4.2.2 viser, at efterskoleernes største udgiftspost, ligesom på frie grundskoler, er lærerlønomkostninger med 44% og dernæst ejendomsdrift med 20%. Herudover er det værd at nævne, at den gennemsnitlige efterskole også har substantielle udgifter til kostafdeling.

Figur 4.2.2: En gennemsnitlig efterskoles udgifter i 2022

Note: Ovenstående figur består af gennemsnit af efterskoleers indtægter og udgifter i 2022, hvilket er udregnet på baggrund af tal hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N = 209.

* Lærerlønomkostninger vedr. undervisning dækker over løn og lønafhængige omkostninger inkl. pensionsbidrag (før fradrag af lønrefusioner mv.) til ledere og lærere. Herudover lønrefusioner og tilskud efter lov om barselsudligning.

** Andre omkostninger vedr. undervisning er f.eks. undervisningsmateriale, inventar og lejrskoleudgifter.

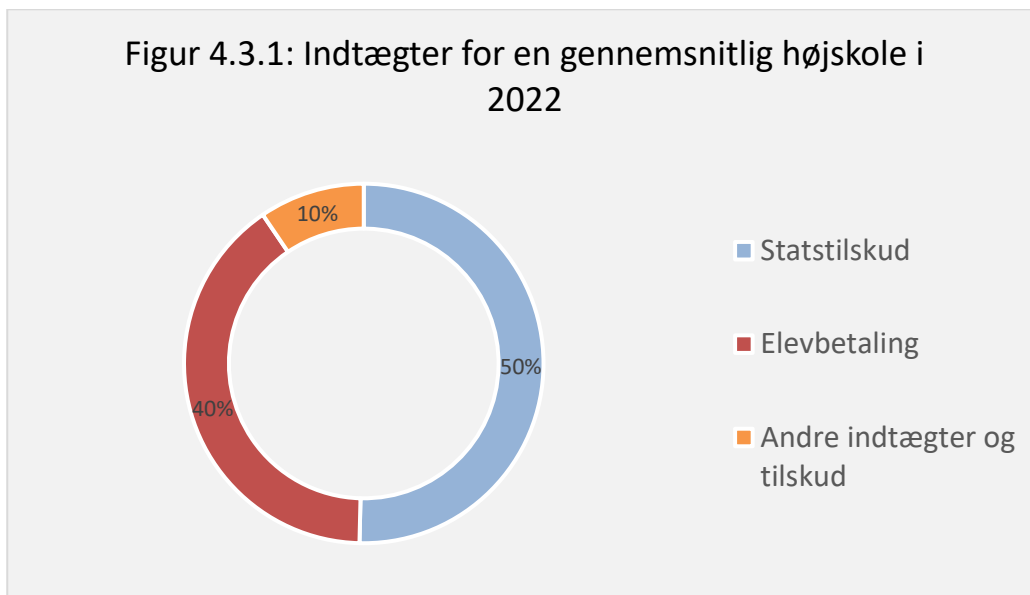
*** Ejendomsdrift indeholder eksempelvis udgifter til løn, rengøring, varme, el og vand.

**** Kostafdeling dækker både udgifter til løn samt eksempelvis inventarer og madvarer.

***** Administration er eksempelvis lønomkostninger samt kontorartikler og markedsføring som PR og annoncer.

4.3 Indtægter og udgifter på frie skoler: den gennemsnitlige højskole

Figur 4.3.1 viser en oversigt over den gennemsnitlige højskoles indtægter. Her fremgår det, at statstilskuddet er den største indtægtskilde og udgør 50% af højskolernes samlede indtægter. Dernæst kommer elevbetaling, der udgør 40% af indtægterne.

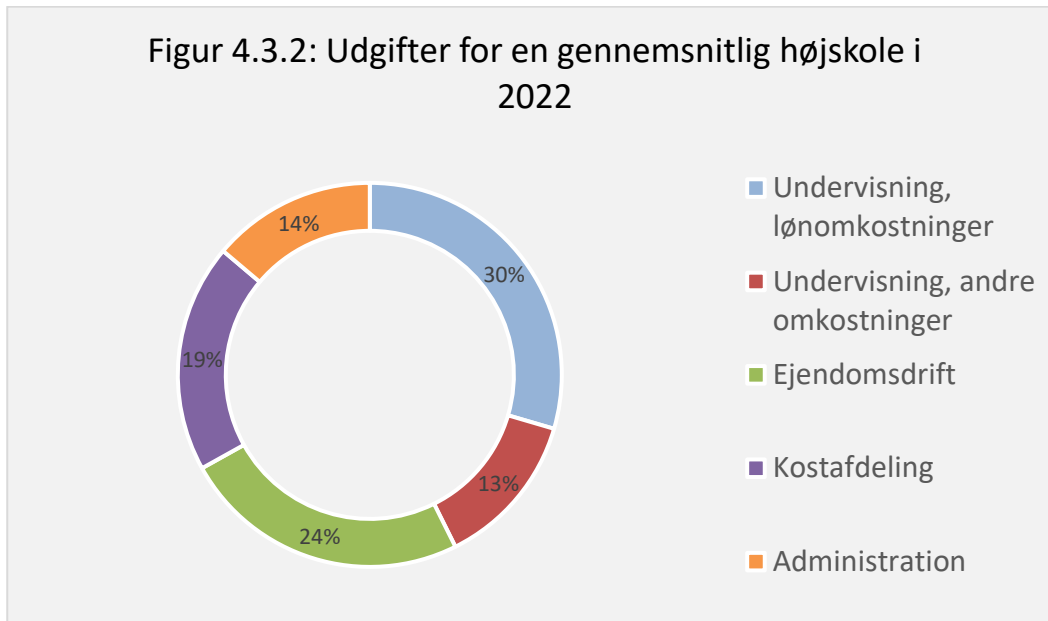

Note: Ovenstående figur består af gennemsnit af højskoleers indtægter og udgifter i 2022, hvilket er udregnet på baggrund af tal hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N = 59.

*Andet dækker eksempelvis over lejeindtægter.

Figur 4.3.2 viser en oversigt over den gennemsnitlige højskoles udgifter. Af figuren fremgår det, at lønomkostninger til undervisning ligesom på frie grundskoler og efterskoler er den største udgiftspost og udgør for højskoler 30%. Dernæst følger ejendomsdrift, der udgør 24% af de samlede udgifter.

Figur 4.3.2: Udgifter for en gennemsnitlig højskole i 2022

Note: Ovenstående figur består af gennemsnit af højskoleers indtægter og udgifter i 2022, hvilket er udregnet på baggrund af tal hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal. N = 59.

* Lærerlønomkostninger vedr. undervisning dækker over løn og lønafhængige omkostninger inkl. pensionsbidrag (før fradrag af lønrefusioner mv.) til ledere og lærere. Herudover lønrefusioner og tilskud efter lov om barselsudligning.

** Andre omkostninger vedr. undervisning er f.eks. undervisningsmateriale og inventar.

*** Ejendomsdrift indeholder f.eks. udgifter til løn, rengøring, varme, el og vand.

**** Kostafdeling dækker både udgifter til løn samt f.eks. inventarer og madvarer.

***** Administration er eksempelvis lønomkostninger samt kontorartikler og markedsføring som PR og annoncer.

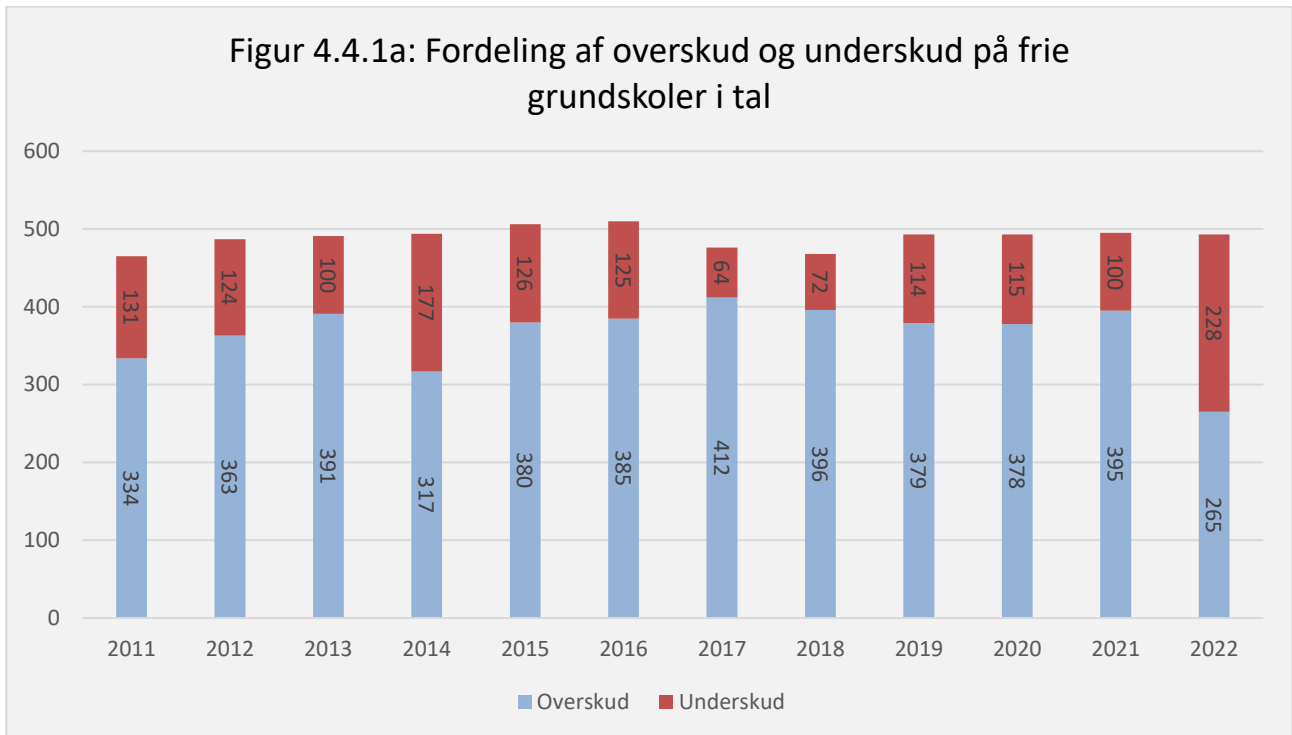
Opsummerende er der en række ligheder og forskelle mellem den gennemsnitlige efterskole, den gennemsnitlige grundskole og den gennemsnitlige højskole, som er relevante at fremhæve. For alle tre skoletyper udgår lønomkostninger til undervisning den højeste andel af udgifterne, om end procentandelen varierer betydeligt. Ydermere er det for alle tre skoletyper gældende, at ejendomsdrift er deres næsthøjeste udgift. For både højskoler og grundskoler er statstilskuddet den største indtægtskilde, mens det for efterskoler er forældrebetalingen.

4.4 Fordelingen af skoler med overskud- og underskud

Figur 4.4.1a-4.4.6 viser udviklingen i underskuds- og overskudsskoler på henholdsvis frie grundskoler, efterskoler og højskoler. Der er både grafer, der viser de absolutte tal og den procentvise fordeling.

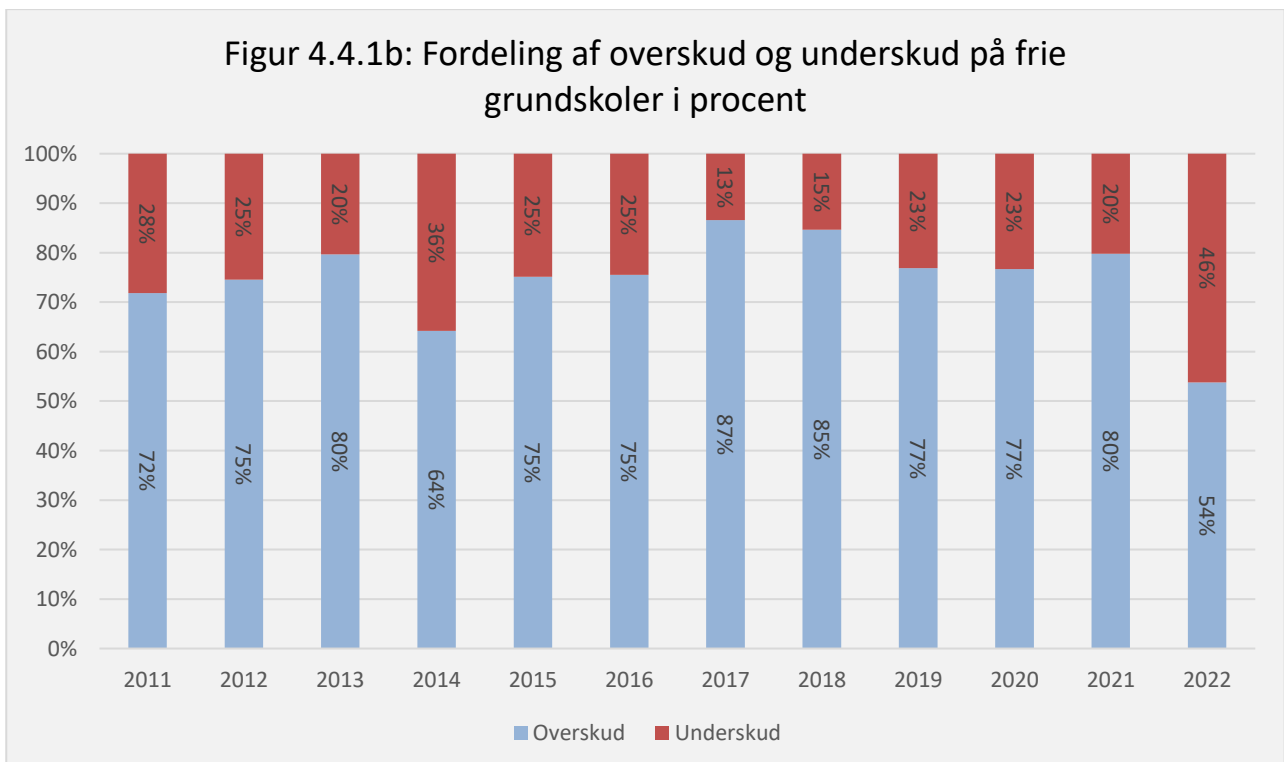
Andelen af frie grundskoler med underskud faldt i årene 2011-2013, men steg kraftigt i 2014. I 2015 havde 75 % af frie grundskoler overskud. I år 2018 var der 15 % af de frie grundskoler. Fra 2018 frem til 2020 er antallet af skoler med underskud steget fra 72 til 115 skoler, mens det i 2022 er helt oppe på 228 skoler.

Figur 4.4.1a: Fordeling af overskud og underskud på frie grundskoler i tal

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal.

Figur 4.4.1b: Fordeling af overskud og underskud på frie grundskoler i procent

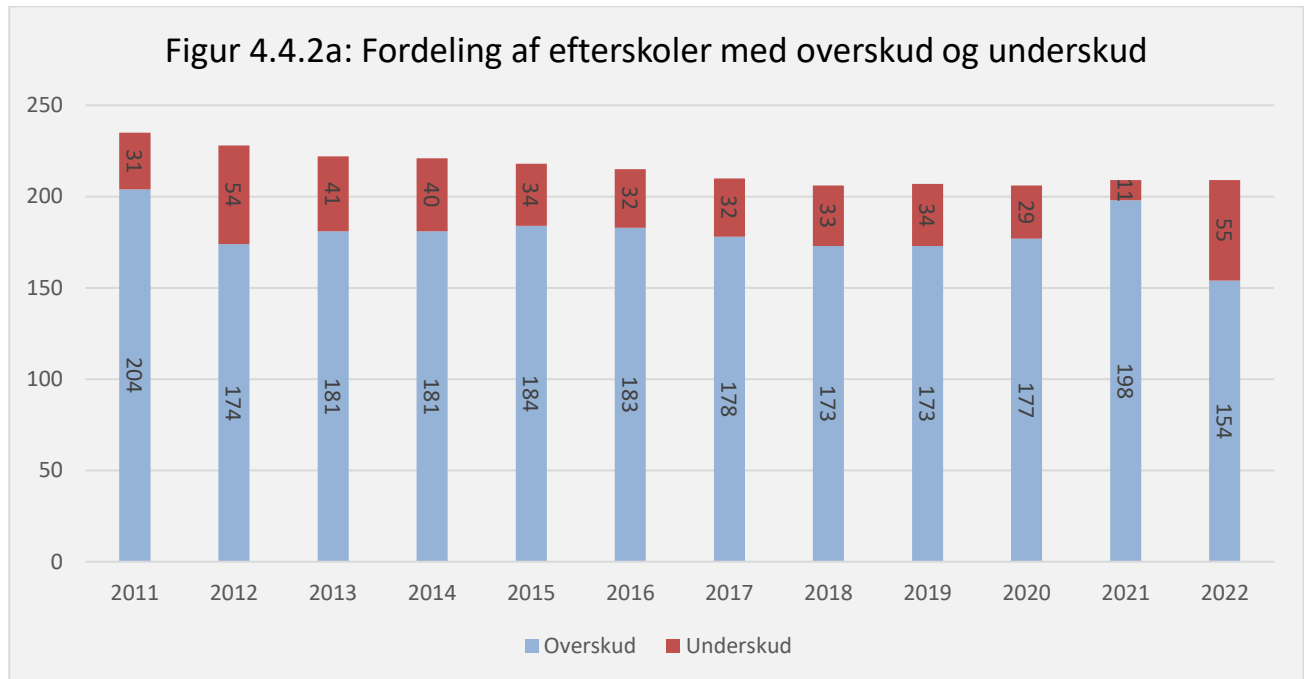

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal.

Den økonomiske krise ramte efterskolerne i 2012, hvor 24% skoler havde et underskud, hvilket ses i figur 4.4.2a og b. Fra 2014 til 2016 er antallet af underskudsskoler faldet og er forblevet på et niveau omkring

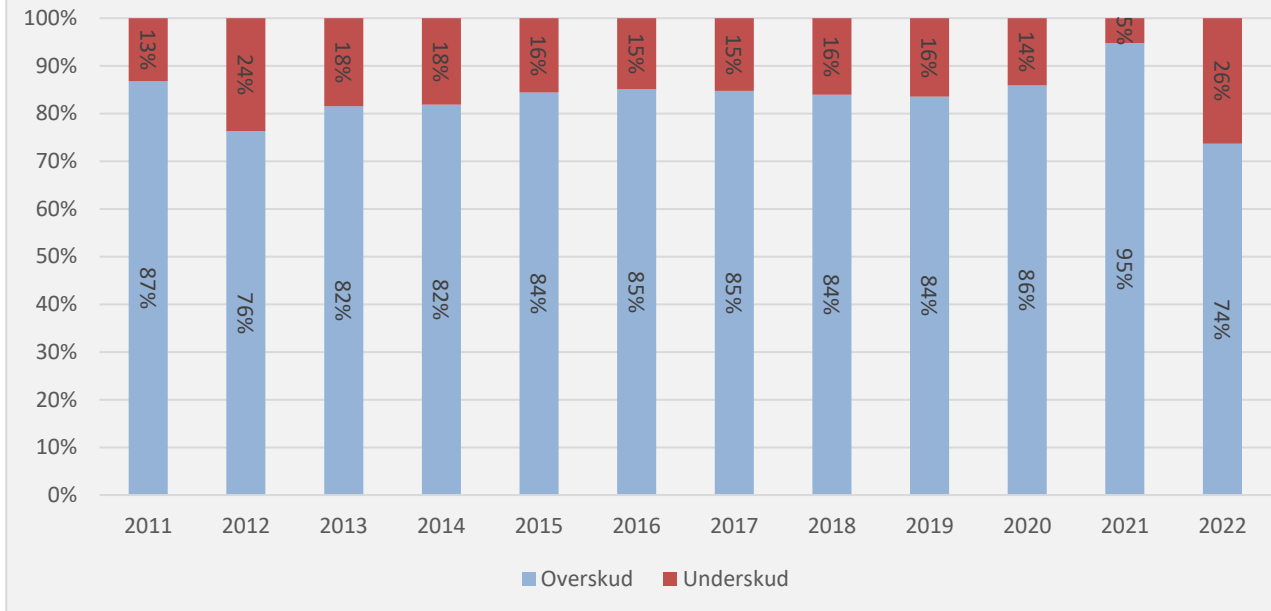

15% frem til 2020. Dette fald kan til dels finde grund i, at flere af de økonomisk pressede skoler er lukket, hvorfor det samlede antal af skoler også er faldet siden 2011. I 2022 havde 55 efterskoler underskud, hvilket svarer til 26% af det samlede antal efterskoler.

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal.

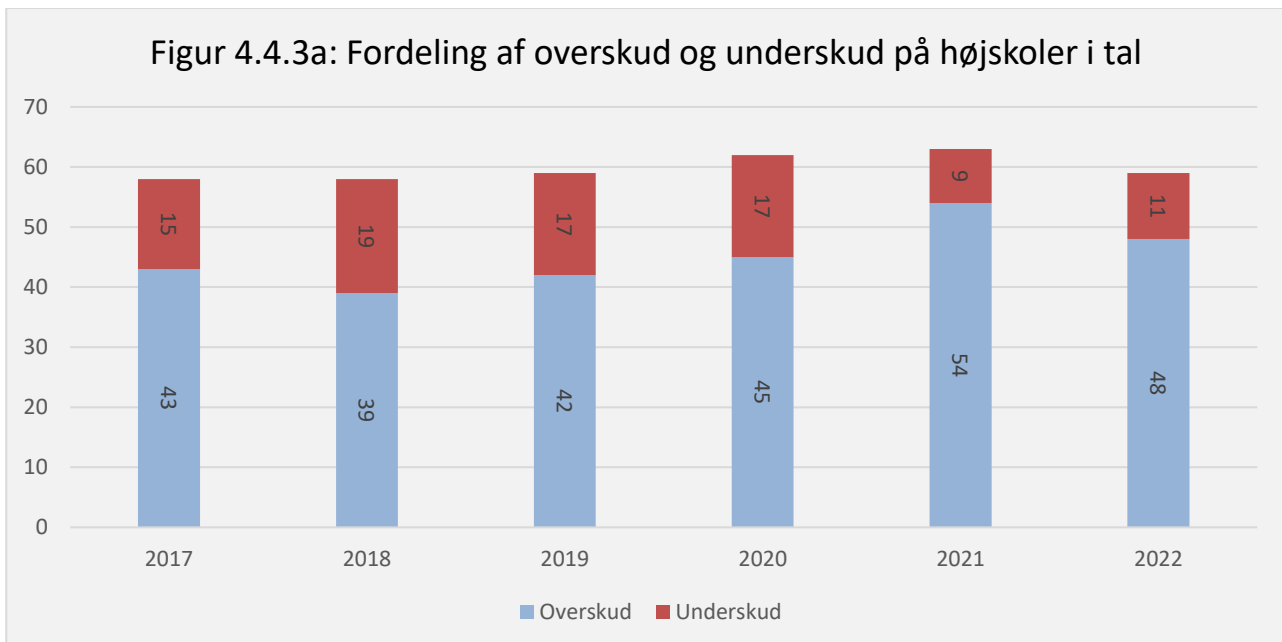
Figur 4.4.2b: Procentvis fordeling af efterskoler med overskud og underskud

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal.

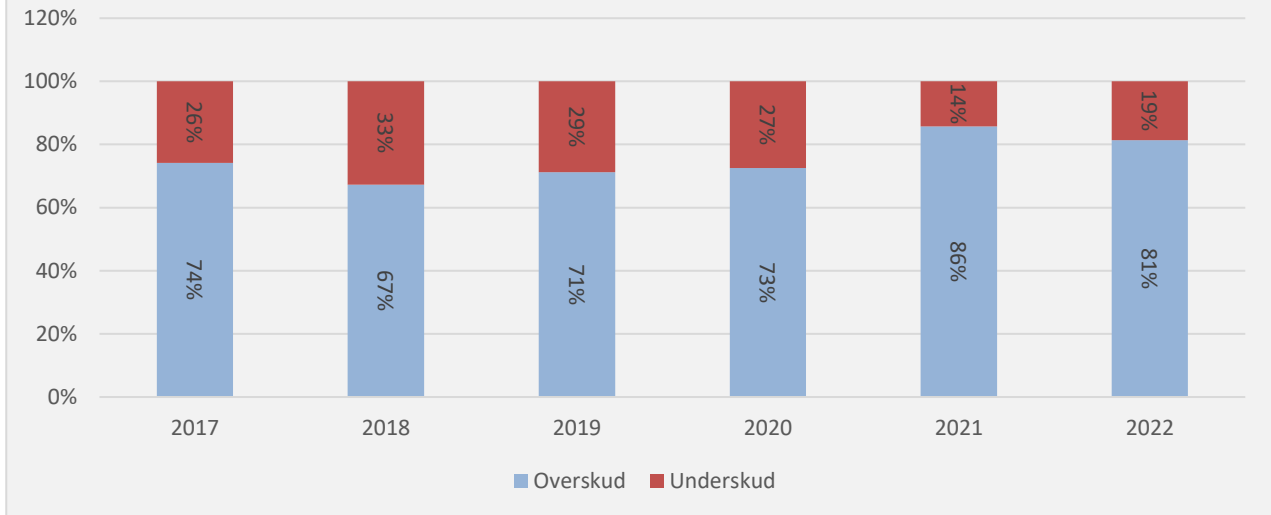
For højskolerne fremgår det af figur 4.4.3a og b, at antallet af skoler med underskud var faldende mellem 2018 og 2021. I 2022 havde 11 højskoler underskud, hvilket svarer til 19%.

Figur 4.4.3a: Fordeling af overskud og underskud på højskoler i tal

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal.

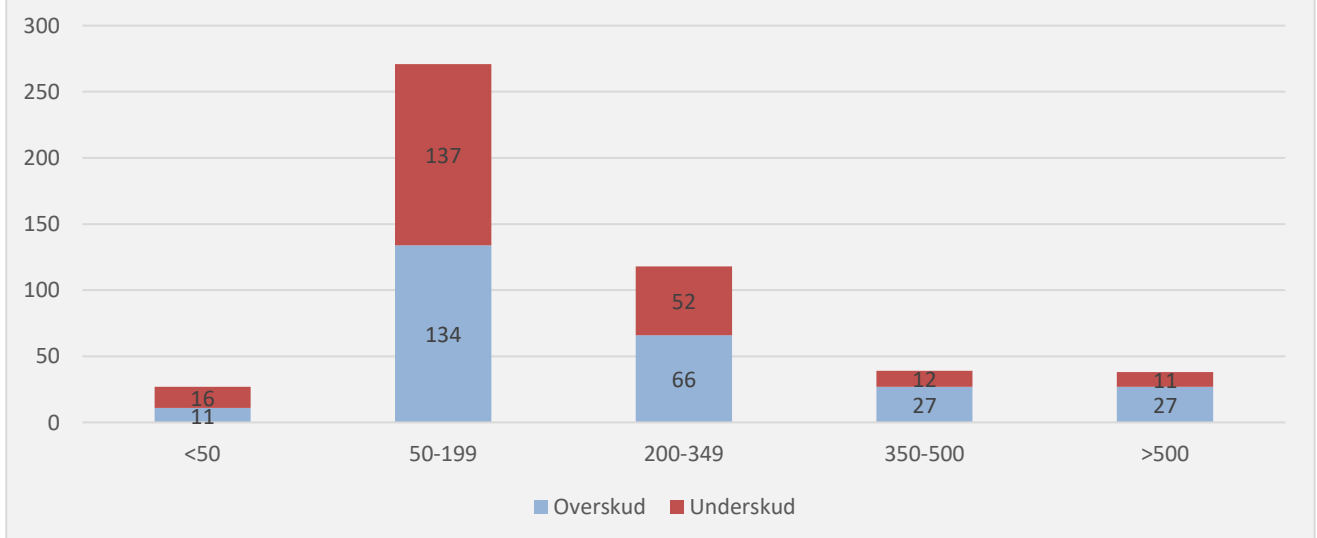
Figur 4.4.3b: Fordeling af overskud og underskud på højskoler i procent

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal.

Undersøges udviklingen på frie grundskoler i overskuds- og underskudsskoler fordelt på skolestørrelse i 2022, er det primært skoler med mellem 50-199 elever, der har underskud, hvilket kan ses i figur 4.4.4. På de mindste skoler med under 50 elever har over halvdelen af skolerne underskud. Blandt skoler med over 350 elever, er det under halvdelen, der har underskud. Det viser sig således, at en større andel af de små skoler er økonomisk pressede. Dette kan skyldes differencen mellem tilskud og at omkostningerne pr. elev på små skoler er større end på store skoler.

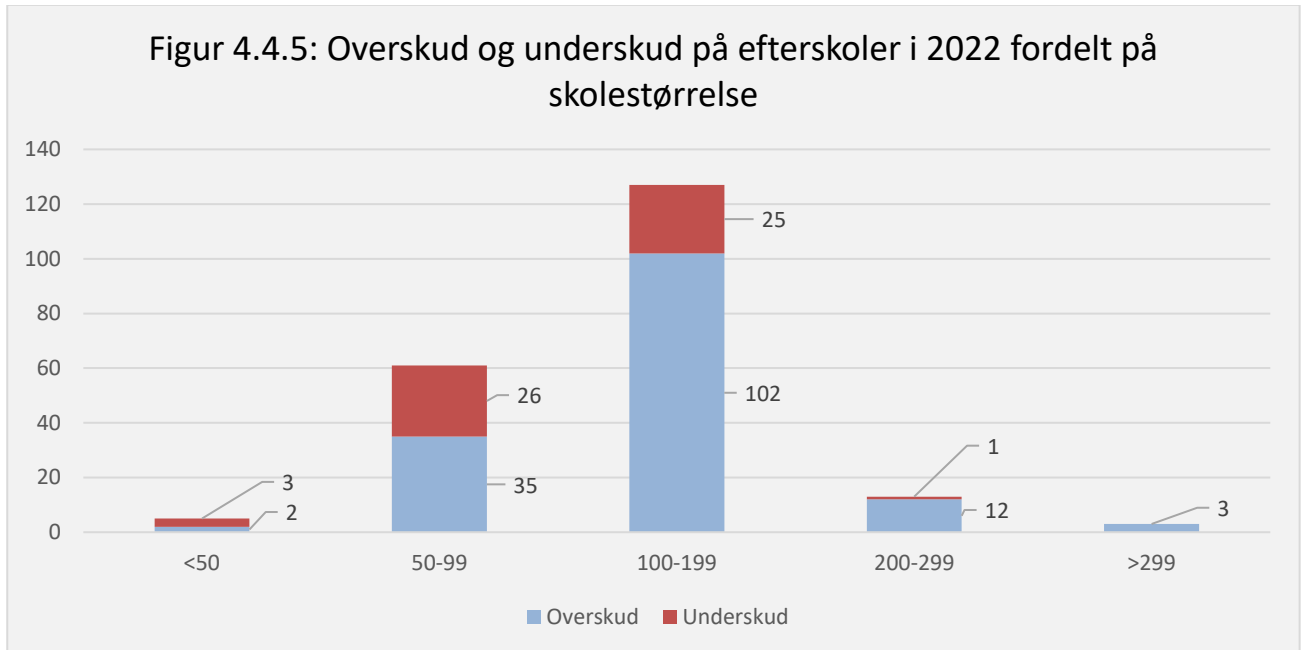
Figur 4.4.4: Overskud og underskud på frie grundskoler i 2022 fordelt på skolestørrelse

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal.

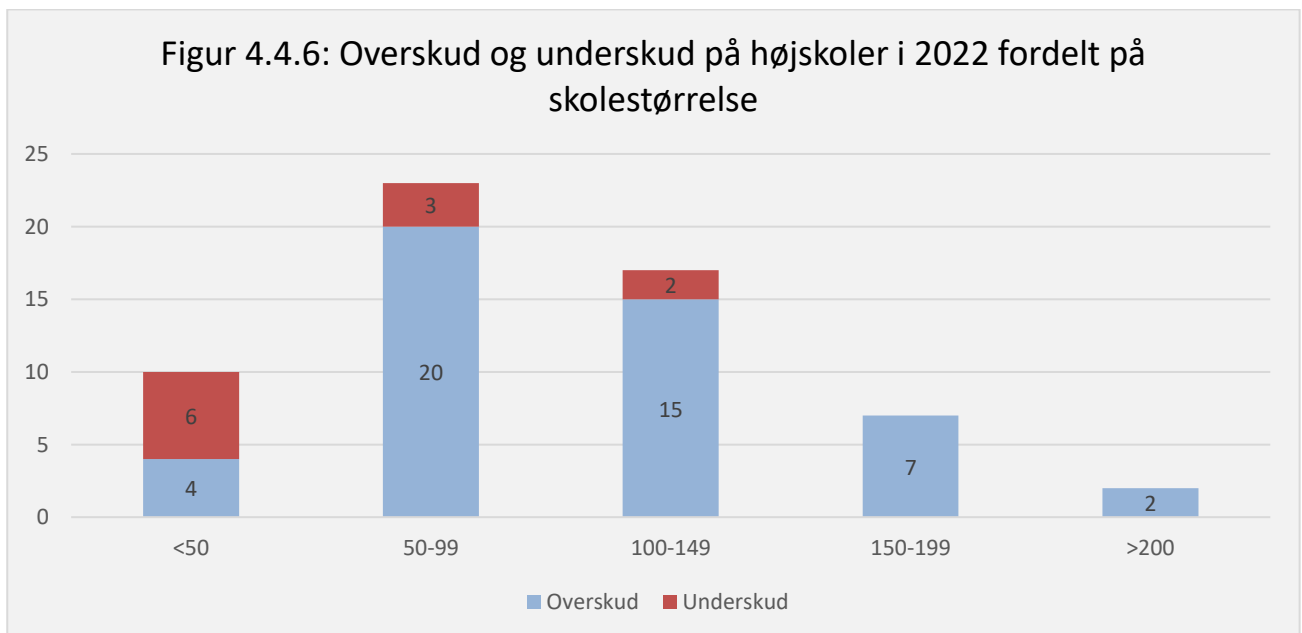

Ser man på efterskolerne viser samme mønster sig. I 2023 havde størstedelen af skolerne med under 100 elever underskud, mens det kun er tilfældet for 26 af efterskolerne med mindst 100 elever. Igen er det altså særligt de små skoler, der har underskud.

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal.

Figur 4.4.6, at cirka 27% af højskolerne med under 100 elever har underskud, mens ingen højskoler med over 150 elever har underskud. Derved ser vi endnu engang, at det er de små skoler, der er økonomisk pressede og en stor del af skolerne har underskud.

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets regnskabsportal.

5.Løn på frie skoler

Som fagforening står lønsspørgsmålet helt centralt. Derfor vil dette afsnit belyse lønnen på de frie skoler. Sammenligner vi lærerne på de frie skolers løn med folkeskolelærernes løn, står det klart, at lærerne på de frie skoler får mindre i løn. Med udgangspunkt i tal fra 2023 viser det sig, at de frie grundskolelærere i gennemsnit tjener næsten 900 kr. mindre om måneden end kollegerne i folkeskolen. For efterskolelærerne er differencen endnu større, idet efterskolelærere i gennemsnit tjener næsten 1.700 kr. mindre om måneden end kollegerne i folkeskolen.

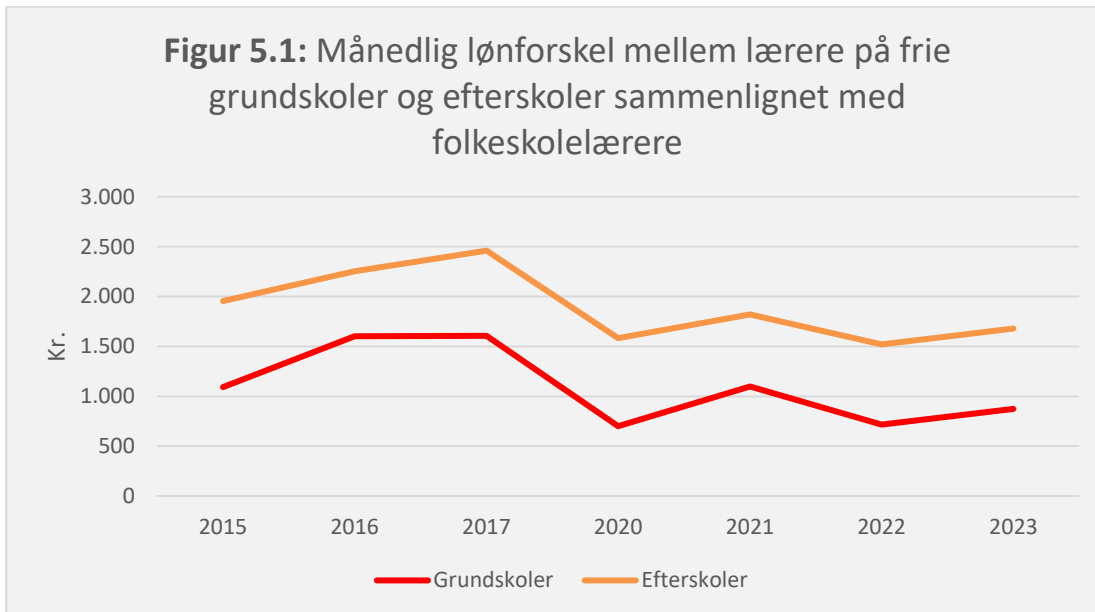
Tallene er beregnet ved at sammenligne lønstatistik fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor for folkeskolelærerne med oplysninger om efterskolelærere og grundskolelæreres løn fra databasen, lønoverblik, som udspringer af data fra Økonomistyrelsen. Tallene er vægtede, så forskelle i lærernes anciennitet er fjernet fra ligningen. Der er altså tale om en statistisk sammenligning ud fra officielle tal.

5.1 Lønforskelle

Figur 5.1 viser udviklingen i difference i den gennemsnitlige månedsløn for folkeskolelærere sammenlignet med henholdsvis efterskolelærere og lærere på frie grundskoler i årene 2015 - 2023. Den gennemsnitlige månedsløn er i hele periode systematisk højere i folkeskolen end på frie grundskoler og endnu højere end lønnen på efterskoler. I 2016 var løndifferencen størst for både lærere på frie grundskoler og efterskoler relativt til kollegerne i folkeskolen. Konkret var forskellen i en gennemsnitlig månedsløn i 2016 mellem folkeskolelærere og efterskolelærere 2.460 kr., mens forskellen var på 1.606 kr. mellem lærere på frie grundskoler relativt til lærere i folkeskolen. Folkeskolelæreres højere gennemsnitsløn relativt til lærere på frie grundskoler og efterskoler har dog generelt været svagt faldende fra 2015 til 2023. Dette kan blandt andet forklare ved, at Frie Skolers Lærereforening i 2015 iværksatte en lønkampagne, der havde til formål at reducere lønforskellen mellem folkeskolen og de frie skoler. Midlet til at nå målet var – og er - at sikre en markant udvikling i værdien af de lokale løntillæg. Frie Skolers Lærereforening har således haft, og vil fortsat have fokus på at udligne denne lønforskel.

Figur 5.1: Månedlig lønforskel mellem lærere på frie grundskoler og efterskoler sammenlignet med folkeskolelærere

Note: Data er hentet fra Kommunerne og Regionernes Løndatakontor, Lønoverblik og Frie Skolers Lærereforenings egne opgørelser af lønforskelle. Højskolelærere er udeladt, da der ikke foreligger valide interne eller eksterne opgørelser over den gennemsnitlige månedsløn. OBS: I 2018 og 2019 har der været et databrud i opgørelsen af efterskolelæreres gennemsnitlige månedsløn. Af den grund er data fra 2018 og 2019 udeladt i figuren.

6. Undervisningstimer på frie skoler og i folkeskolen

I relation til lønsammenligningen, som dokumenterer et løngab (se afsnit 5) i forhold til folkeskolelærerne, er det centralt at belyse, hvorvidt der er forskelle i det output, som lærere på frie skoler leverer sammenlignet med lærere i folkeskolen.

Lærere på frie skoler leverer en markant større undervisningsmængde end lærere i folkeskolen og samtidigt får sidstnævnte en højere løn (jf. afsnit 5). Dette understreger behovet for opmærksomhed på den manglende fairness i aflønningen af lærere på de frie skoler.

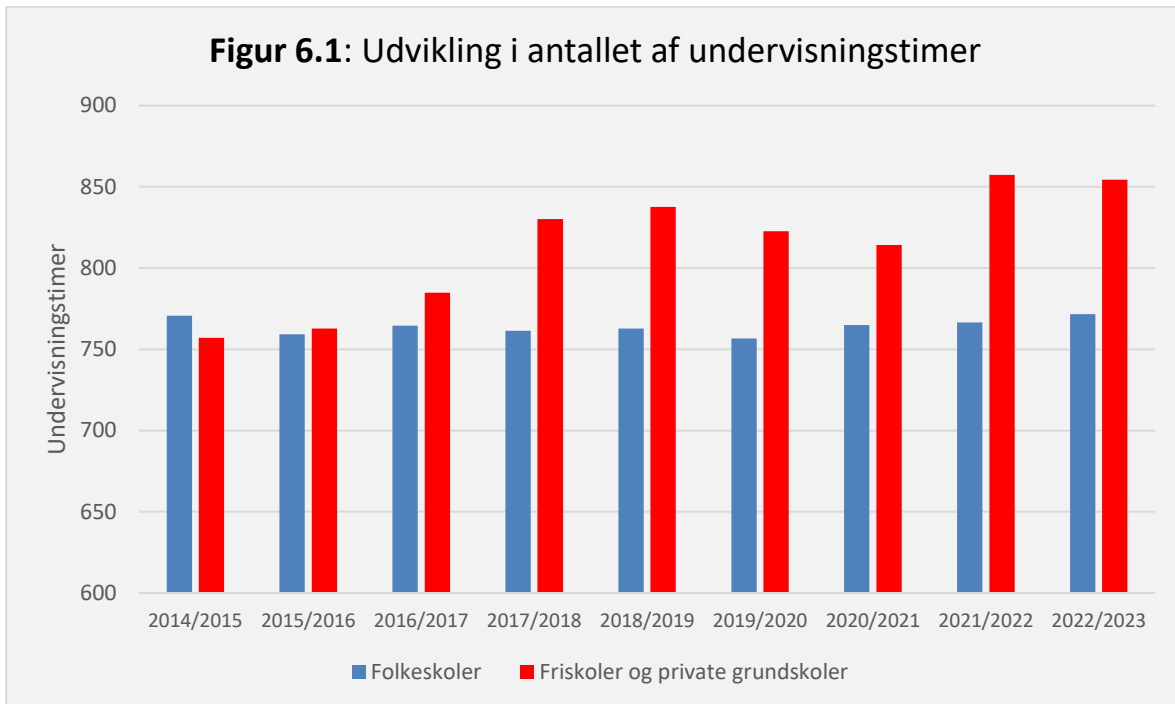
I nedenstående afsnit belyses det, hvorvidt der er væsentlige forskelle i antallet af undervisningstimer for lærere på frie skoler og lærere i folkeskolen. I afsnittet tages udgangspunkt i to centrale mål for undervisningsmængden, nemlig indledningsvist *antallet af undervisningstimer* og efterfølgende *antallet af fagopdelte undervisningstimer*. Antallet af undervisningstimer udgør et bredt mål for undervisningsmængden, idet målet indfanger en større andel af lærernes arbejdstid – heriblandt fagopdelt undervisning m.m. Omvendt udgør fagopdelt undervisning et mere snævert mål for undervisningsmængden (læs noter under figur 6.1 og 6.3 for præcise definitioner).

Sammenlignes lærernes antal af undervisningstimer og fagopdelte undervisningstimer på frie skoler og folkeskoler, står det klart, at lærerne på de frie skoler siden skoleåret 2017/2018 har undervist markant mere. Konkret har lærerne på de frie skoler i skoleåret 2022/2023 haft mere end 10 procent flere undervisningstimer og otte procent flere fagopdelte undervisningstimer relativt til lærere i folkeskolen.

6.1 Undervisningstimer på frie skoler og i folkeskolen

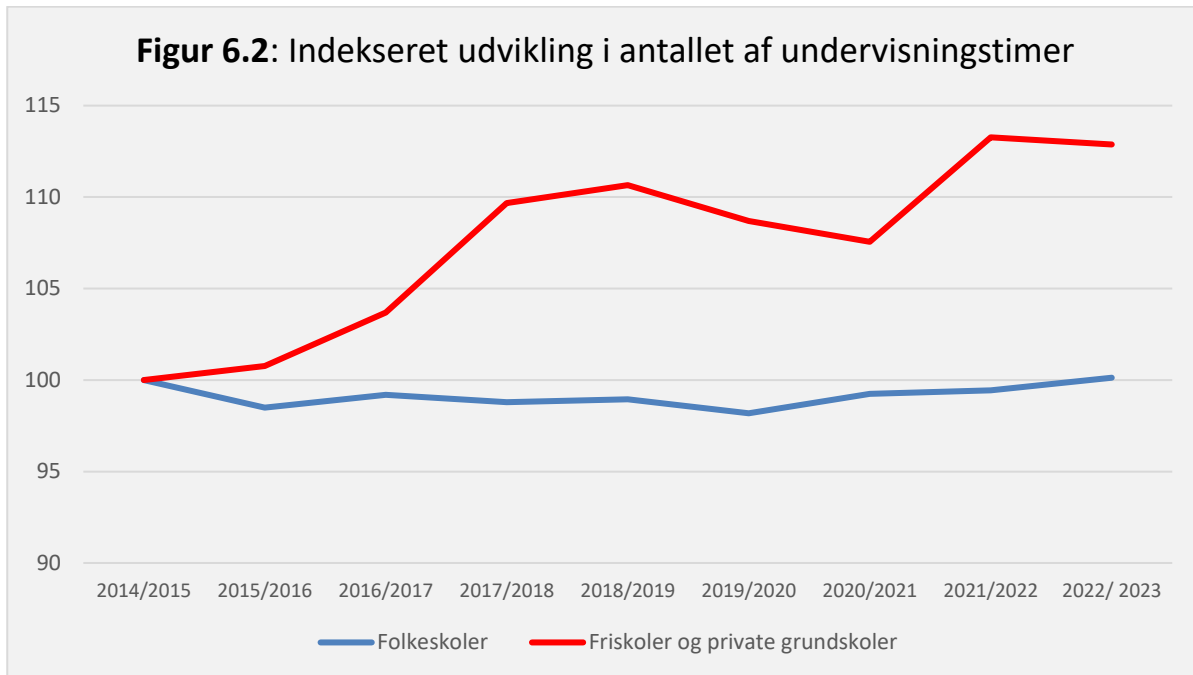
Figur 6.1 viser udviklingen i antallet af undervisningstimer på frie skoler og folkeskoler. Et interessant mønster kan observeres fra før og efter skoleåret 2016/2017. Fra skoleåret 2014/2015 til 2016/2017 underviste lærerne omtrent det samme på de frie skoler og i folkeskolen. I den efterfølgende periode og indtil seneste opgørelse i 2022/2023 er der sket en afkobling i antallet af undervisningstimer. I 2022/2023 underviste lærerne på frie skoler i gennemsnit 854,5 timer. I samme periode underviste lærere i folkeskolen i gennemsnit 771,7 timer. Lærerne på de frie skoler havde således 10,7 procent flere undervisningstimer end lærerne i folkeskolen i skoleåret 2022/2023.

Figur 6.1: Udvikling i antallet af undervisningstimer

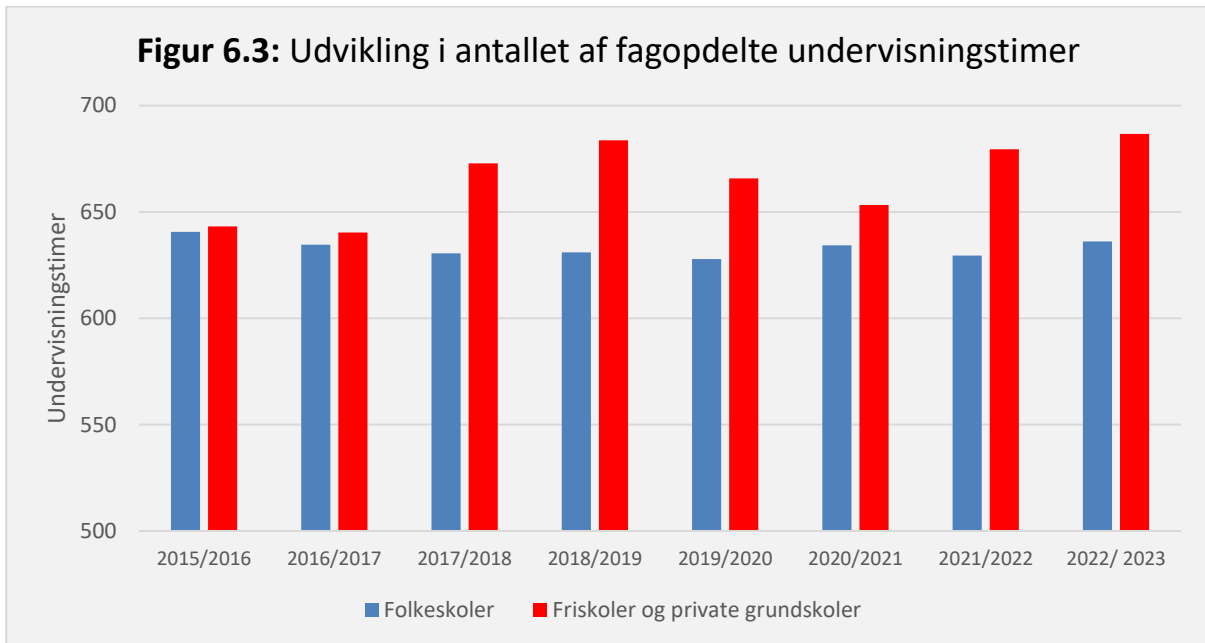
Note: Undervisningstimer angiver personalets samlede antal klokketimer med eleverne, herunder fagopdelt og understøttende undervisning, samt øvrig tid.

Udviklingen beskrevet i figur 6.1 underbygges af figur 6.2, som er en indeksering af udviklingen i antallet af undervisningstimer. Figur 6.2 understøtter pointen, at antallet af undervisningstimer er afkoblet mellem de frie skoler og folkeskolen fra skoleåret 2016/2017 og frem. Endvidere kan det udledes, at hvor undervisningstimetallet i hele perioden har været konstant i folkeskolen, så underviser lærere på frie skoler i gennemsnit 12,9 procent mere i skoleåret 2022/2023 end tilfældet var i skoleåret 2014/2015.

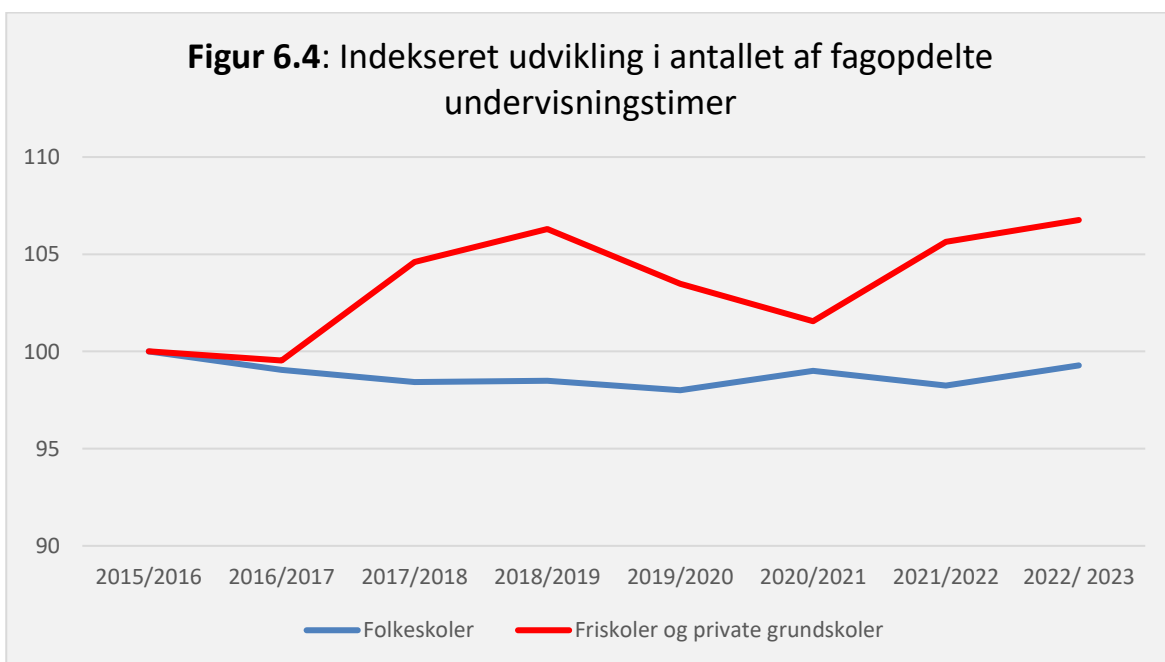
Note: Skoleåret 2014/2015 udgør referenceåret.

I nedenstående afsnit belyses udviklingen i det mere snævre mål for undervisningsmængden, nemlig antallet af *fagopdelte undervisningstimer*. Som det illustreres i figur 6.3, er udviklingen i antallet af fagopdelte undervisningstimer i overvejende grad i overensstemmelse med udviklingen i antallet af undervisningstimer (figur 6.1). I 2022/2023 havde lærerne på frie skoler i gennemsnit 686,8 fagopdelte undervisningstimer. I samme periode havde lærere i folkeskolen i gennemsnit 636,1 fagopdelte undervisningstimer. Lærerne på de frie skoler havde således 8 procent flere fagopdelte undervisningstimer end lærerne i folkeskolen i skoleåret 2022/2023.

Note: Fagopdelte undervisningstimer angiver antal klokketimer af personalets arbejdstid, der udgør den fagopdelte undervisning. Den fagopdelte undervisning omfatter klasseundervisning, holdundervisning og individuel undervisning i skolens fag – herunder også specialundervisning i normalklasser

Med afsæt i nedenstående figur 6.4, underbygges pointen om, at lærere på frie skoler efter skoleåret 2016/2017 har oplevet en afkobling i antallet af fagopdelte undervisningstimer sammenlignet med lærere i folkeskolen. Endvidere ses det, at hvor antallet af fagopdelte undervisningstimer i hele perioden har været marginalt faldende i folkeskolen, så har lærere på frie skoler i gennemsnit 12,9 procent flere fagopdelte undervisningstimer i skoleåret 2022/2023 end tilfældet var i skoleåret 2014/2015.

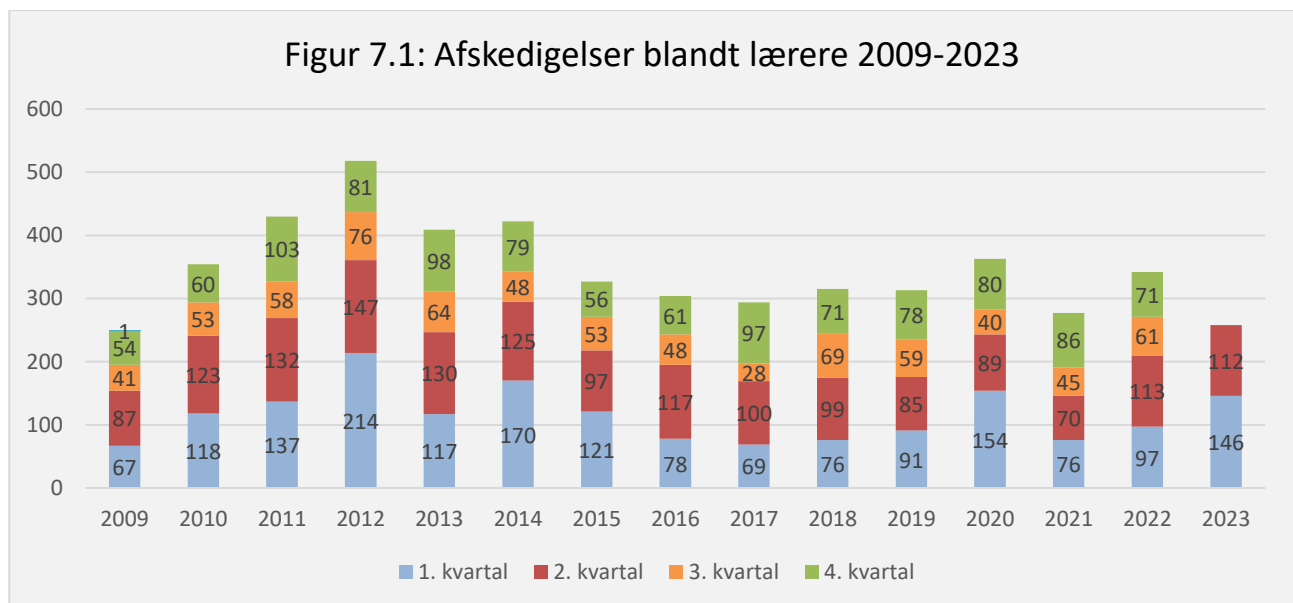

Note: Skoleåret 2014/2015 udgør referenceåret.

7. Afskedigelser på frie skoler

Dette afsnit vil afdække afskedigelserne af lærere på frie skoler siden 2009, og årsagerne til dem. Det er dog her vigtigt at bemærke, at Frie Skolers Lærer kun har fået adgang til data over afskedigelser af lærere, der er ansat på frie grundskoler og efterskoler, samt medlemmer på højskolerne, hvorfor det reelle antal af afskedigede højskolelærere er højere end her. I alt er der blevet afskediget **5.175** lærere på frie skoler i perioden fra 2009 til og med 2. kvartal 2023. Fordelingen af afskedigelser i hvert enkelt kvartal vises i figur 6.1 herunder.

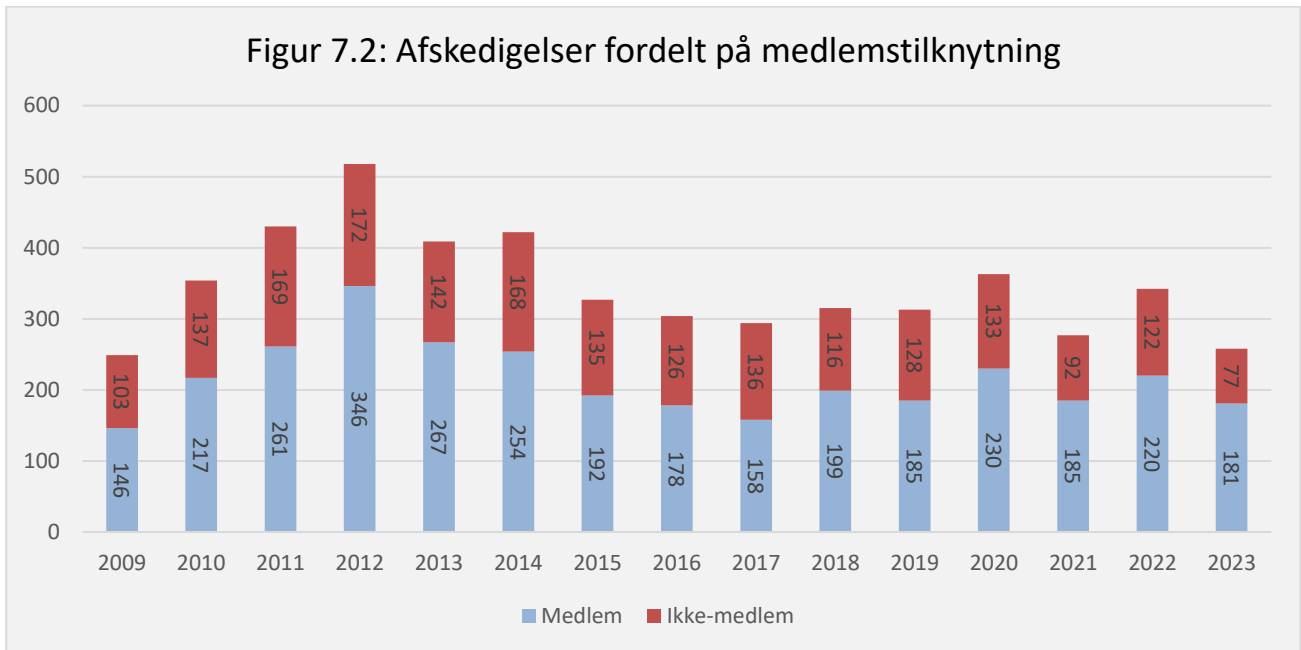

Note: Data er hentet fra Frie Skolers Lærerforenings egne opgørelser om afskedigelser.

Frem mod 2012 var der en stigning i antallet af afskedigelser. Dette skyldtes, at mange skoler gik konkurs det år. Fra 2012-2019 har der været en nedadgående tendens i antallet af afskedigelser. Kigger man ind i antallet af afskedigelser i 2023, ses der en markant stigning i første kvartal sammenholdt med første kvartal de sidste par år. En væsentlig årsag hertil, er et resultat af skoleforhold og skolernes dårlige økonomi. Generelt er der flest afskedigelser i årets første halvår.

Generelt afskediges der flest medlemmer, hvilket ses i figur 7.2. Fordelingen af afskedigelser af medlemmer og ikke-medlemmer, har siden 2012 været svingende. Højest var andelen af ikke-medlemmer blandt de afskedigede i 2017, hvor ca. 46% af de afskedigede ikke var medlem af Frie Skolers Lærerforening. I 2023 er andelen af de afskedigede, der er medlemmer på sit højeste siden opgørelsens start i 2009. Omtrent 70% af de afskedigede i det første halvår af 2023 er medlemmer. Dette stemmer overens med, at Frie Skolers Lærerforening organiserer ca. 71 procent af alle lærere på de frie skoler.

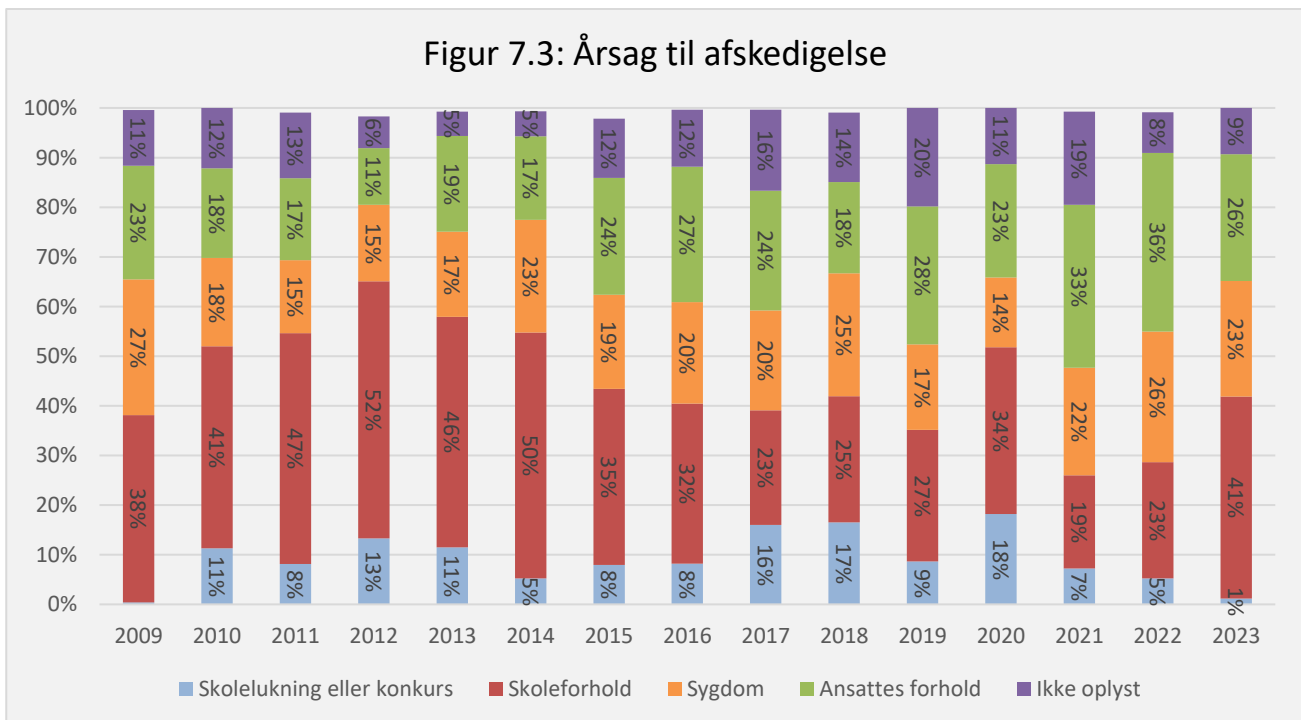
Figur 7.2: Afskedigelser fordelt på medlemstilknytning

Note: Data er hentet fra Frie Skolers Lærereforenings egne opgørelser om afskedigelser.

Årsagerne til afskedigelserne er undersøgt ved at se på hovedårsagen for skolens afskedigelse af lærerne. I figur 7.3 ses årsag fordelt på år fra 2009 til og med juni 2023.

Figur 7.3: Årsag til afskedigelse

Note: Data er hentet fra Frie Skolers Lærereforenings egne opgørelser om afskedigelser.

Af figur 7.3 fremgår det, at skoleforhold er den hyppigste årsag til afskedigelser. Skoleforhold dækker hovedsageligt over økonomiske årsager (eksempelvis faldende elevtal, faldende tilskud, skolen skal spare, arbejdsmangel, strukturændringer, omstruktureringer). Andelen af afskedigelser på grund af skoleforhold har været faldende fra 2012-2019 men har været stigende igen særligt i 2020 og 2023. I 2012 udgjorde skoleforhold 52% af årsagerne til afskedigelser mod 41 procent i 2023. Andelen af afskedigelser på grund af sygdom har siden 2014 været rimelig stabil med ca. 20 procent. Konkurser har igennem perioden 2009-2019 udgjort omtrent 10 procent af afskedigelserne. I 2020 var konkursen årsagen til 18 procent af alle afskedigelser, hvilket er det højeste nogensinde. Fra 2020-2023 har konkursen som afskedigelsesårsag været faldet til et absolut minimum i 2023 på 1%.

Andelen af afskedigelser på grund af ansattes forhold har siden 2015 udgjort ca. 25 procent. Dette er en smule over niveauet for perioden 2009-2014, hvor ansattes forhold udgjorde lige under 20 procent af afskedigelserne. I 2023 er niveauet i skrivende stund på 26 procent.

8. Det statslige tilsyn med de frie skoler

Dette afsnit indeholder:

8.1 Styrelsen for Undervisning og Kvalitet	55
8.2 Styrelsens tilsyn med frie skoler i 2022.....	57

På de frie grundskoler føres flere former for tilsyn, og det er det der bliver sat skarpt på i dette afsnit. Først og fremmest har forældrene et ansvar for at føre tilsyn med skolen jf. §9 i friskoleloven. Derudover skal en fri grundskole selv vælge, om de vil selvevaluere eller om de vil vælge en certificeret tilsynsførende jf. §9a stk. 1-3 i Friskoleloven. Størstedelen af skolerne vælger en certificeret tilsynsførende frem for selvevaluering. Med hjemmel i §9f i Friskoleloven fører styrelsen for Undervisning og Kvalitet også tilsyn med de frie grundskoler samt efterskoler, hvilket vil være fokus for dette afsnit.

8.1 Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Udgangspunktet for Styrelsen for Undervisning og Kvalitets (STUK) kontrol af de frie skoler er det såkaldte ”stå-mål-med-krav” samt kravet om demokratisk dannelse. Kravene fremgår begge af friskoleloven.

I ”stå-mål-med-kravet” ligger, at de frie skoler skal give en undervisning, der kan stå mål med, hvad der kræves i folkeskolen. Elever, der forlader 9. eller 10. klasse på en fri skole skal have samme muligheder videre i uddannelsessystemet, som elever fra folkeskolen. Eleverne på en fri grundskole skal aflægge 9. klasseprøver, medmindre den har meddelt Ministeriet for Børn og Undervisning og Ligestilling, at den ikke aflægges prøver.

I forhold til kravet om demokratisk dannelse, fremgår det af friskoleloven, at skolerne ”skal efter deres formål og i hele deres virke forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.” (§1 stk. 2, Friskoleloven). Tilføjelsen om ”demokratisk dannelse” stammer fra en lovændring, der trådte i kraft 1. januar 2017.

Derudover foretager STUK et økonomisk tilsyn, herunder med donationer samt et tilsyn med specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Det økonomiske tilsyn baseres på afrapporteringer og tilskudserklæringer fra skolernes revisorer. Udgangspunktet er, at skolens økonomi skal være så god, at der ikke er overhængende risiko for at statstilskuddet går til spilde. Tilsyn med specialundervisning omhandler både tilsyn med, at tilskuddene til specialundervisning mv. anvendes efter de gældende regler og

at specialundervisningen står mål med, hvad der kræves i folkeskolen.

Tilsynet kan opdeles i tre forskellige typer af tilsyn: risikobaseret tilsyn, tematisk tilsyn og enkeltsagstilsyn.

De tre typer præsenteres kort i tabel 8.1.

Tabel 8.1: Statens tilsyn med de frie skoler

Risikobaseret tilsyn	Tematisk tilsyn	Enkeltsagstilsyn
<p>Skolerne udvælges på baggrund af:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Screeninger af resultater ved folkeskolens afgangsprøver - Overgang til ungdomsuddannelser - Løfteevne. Konkret sammenlignes elevs resultater med elever i folkeskole med samme socioøkonomiske baggrund. <p>Det risikobaserede tilsyn gennemføres hvert andet år.</p>	<p>Skolerne udvælges på baggrund af:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Et parameter, der har voldt skolerne problemer - Et parameter, hvor der er politisk ønske om fokus 	<p>Skolerne udvælges på baggrund af:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henvendelser - Opfølgning til det risikobaserede eller tematiske tilsyn - Oplysninger fra andre myndigheder eller pressen

Hvis der er tvivl om, hvorvidt undervisningen lever op til de gældende krav, kan styrelsen vælge at iværksætte et skærpet tilsyn. Det kan således iværksættes som følge af det almindelige tilsyn eller ved henvendelser fra tilsynsførende, hvis skolen ikke har efterlevet dennes påbud. Det skærpede tilsyn indeholder blandt andet, at styrelsen overværer en stor del af undervisningen i alle klasser og alle fag. Derudover vil styrelsen også holde møder med den daglige ledelse, lærerne og skolens bestyrelse. Styrelsen kan vælge at komme uanmeldt til undervisningen samt afholde tests.

Det skærpede tilsyn munder ud i en rapport, hvor styrelsen vurderer kvaliteten af undervisningen. På baggrund af denne rapport træffer styrelsen afgørelse af, om skolen kan fortsætte som hidtil, hvis der ikke var væsentlige kritikpunkter, eller om skolen skal have et påbud om at rette op på kritikpunkterne inden for en bestemt periode. Styrelsen kan også afgøre, at en skole skal fratages tilskud og retten til at være fri grundskole.

8.2 Styrelsens tilsyn med frie skoler i 2022

Hvert år afrapporterer styrelsen sine aktiviteter på tilsynsområdet i en beretning, hvilket er grundlaget for dette afsnit. Her præsenteres kort, hvilke aktiviteter styrelsen havde på det frie skoleområdet i 2022.

Risikobaseret tilsyn med opfyldelsen af frihed og folkestyre-kravet

Formålet med tilsynet er at undersøge og sikre, at fri- og privatskolerne lever op til kravet i fri- og privatskoleloven om, at skolerne efter deres formål og i hele deres virke skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre.

Tilsynet baseres på en gennemgang af data for timetal og karakterer i dansk, kønsligestilling, elevinddragelse, donationer til skolen, baggrundsforhold om eleverne (herkomst og bopæl i udsatte boligområder) samt underretninger til de sociale myndigheder. Datagennemgangen resulterede i, at styrelsen bad 30 fri- og privatskoler om at indsende en redegørelse. Styrelsen udtog herefter 10 af de 30 skoler til tilsyn. Skoler, der udtages til tilsyn, bliver aflagt to uanmeldte tilsynsbesøg af styrelsen, hvor der bl.a. observeres undervisning og afholdes møder med skolens ledelse. Tilsynet har bl.a. observeret undervisning i seksualundervisning på flere skoler i tilsynet, da mange skoler deltager i Sex & Samfunds årlige undervisningskampagne ”Uge 6”.

Tilsynet er pt. under afslutning, hvorfor der endnu ikke kan afrapporteres på eventuelle påbud og henstillinger givet til skoler i tilsynet. Overordnet set har tilsynet vist, at de udtagne skoler generelt er bevidste om og velreflekterede over indholdet af frihed og folkestyre-kravet, herunder arbejdet med frihed og folkestyre i undervisningen i de tilfælde hvor en høj andel af skolens elever har en ikke-vestlig baggrund.

Tematisk tilsyn med prøvefritagelser

Formålet med det tematiske tilsyn var at undersøge, om skolerne overholder reglerne i prøvebekendtgørelsen om blandt andet prøvefritagelse, tilbud om ny prøve i tilfælde af sygdom eller udeblivelse fra prøve og regler om prøveafholdelse. Tilsynet blev gennemført for både fri- og privatskoler, efterskoler og folkeskoler.

Tilsynet blev igangsat i december 2022, hvor syv fri- og privatskoler samt ni efterskoler blev udtaget til tilsynet. Tilsynet pågår fortsat og forventes afsluttet ultimo maj 2023.

De forløbelige resultater viser, at det for flere skoler er uklart, hvilke krav der er til dokumentation i forbindelse med en prøvefritagelse, herunder at skolen skal sikre skriftlig dokumentation for årsagen til elevens fritagelse samt udarbejde en kort redegørelse for, hvordan elevens udbytte af undervisningen skal

evalueres på anden vis. Styrelsen vil på baggrund af tilsynets samlede resultater vurdere, hvorvidt der i sektoren er behov for generel vejledning om reglerne

Undersøgende tilsyn med prøvetid og standpunktskarakter

Formålet med det undersøgende tilsyn med karaktergivning var at afdække, hvorvidt der var en stor forskel mellem 9. klasses prøvekarakterer og standpunktskarakterer, herunder har tilsynet undersøgt, hvordan fremtidige tilsyn med selve bedømmelsen af eleverne kan tilrettelægges. Tilsynet blev gennemført for både fri- og privatskoler, efterskoler og folkeskoler.

Tilsynet med karaktergivning har vist, at der for langt de fleste fri- og privatskoler samt efterskoler kun var et mindre karaktergab (under et karakterpoint), både når standpunktskaraktererne sammenholdtes med prøvekaraktererne, og når prøvekaraktererne sammenholdtes med hinanden. Det vurderes på baggrund af det undersøgende tilsyn med karaktergivning, at der ikke er behov for gener

Formålet med det undersøgende tilsyn med prøvetid ved folkeskolens prøver 2021/22 var at afdække, hvorvidt der blandt skolerne er generelle mønstre i anvendt tid til 9. klasseprøverne, som indikerer, at skolerne tildeler eleverne forlænget prøvetid på et usagligt grundlag. Tilsynet blev gennemført for både fri- og privatskoler, efterskoler og folkeskoler.

Tilsynet med prøvetid viste, at skolerne generelt har udfordringer med at sikre, at eleverne gennemfører prøverne inden for normeret tid i dansk læsning og i nogen grad også mundtlig matematik. Det er styrelsens vurdering, at der er behov for et øget fokus på og vejledning om reglerne for prøvetiden for disse to fag. I 2023 vil styrelsen derfor gennemføre et tematisk tilsyn med prøvetid ved folkeskolens afgangsprøver 2021/22. Formålet er at følge op på det undersøgende tilsyn med anvendt prøvetid i 2022 ved at undersøge årsagerne til, at eleverne har forlænget prøvetid.

Tematisk tilsyn med prøvefrie friskoler og privatskoler

Tilsynet havde til formål at undersøge, om prøvefrie fri- og privatskolers undervisning stod mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

På baggrund af i alt 47 fri- og privatskoler, der havde meddelt Børne- og Undervisningsministeriet, at de ikke afholdt folkeskolens prøver i skoleåret 2021/2022, blev 30 skoler, der alle i de tre foregående skoleår havde haft elever på 9. klassetrin, omfattet af en intern analyse omfattende skolens elevers overgangsfrekvens til ungdomsuddannelse og en kvalitativ gennemgang af skolernes hjemmesider. På den baggrund blev syv skoler udtaget til tilsynet og 19 skoler omfattet af et opfølgningsspor. De 19 skoler i opfølgningssporet havde

alle udfordringer i forhold til lovpligtige oplysninger på hjemmesiden om skolens mål og planer for undervisningen og/eller evaluering af skolens samlede undervisning og opfølgingsplan.

De syv skoler i tilsynet blev anmodet om at indsende en redegørelse, hvorefter styrelsen aflagde et anmeldt tilsynsbesøg på hver af skolerne.

Tilsynet viste overordnet, at skolernes undervisning på seks af skolerne lever op til stå mål med-kravet, og at skolerne har en vellykket evalueringspraksis af elevernes udbytte af undervisningen. De seks skoler modtog dog en række pålæg vedrørende manglende oplysninger på skolernes hjemmesider og henstillinger vedrørende skriftlige planer for elever, der modtager specialundervisning. For så vidt angår den syvende skole afsluttedes tilsynet med påbud om at sikre, at undervisningen i de obligatoriske fag og emner står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, samt påbud om at sikre, at skolens ordblindeindsats lever op til fri- og privatskolelovens krav.

De 19 skoler, der blev omfattet af opfølgningssporet fik pålæg om at offentliggøre de manglende oplysninger på skolens hjemmeside

Tematisk tilsyn med efterskoler, frie fagskoler og fri- og privatskoler med kostafdeling med mange udsatte elever

Tilsynets formål var at sikre udsatte elevers trivsel og faglige udvikling, at medarbejdere og ledelse har de nødvendige kompetencer, og at eleverne får den støtte, som de har brug for. Baggrunden for tilsynet var en opmærksomhed på, at en målgruppe med mange udsatte elever stiller særlige krav til ledelsen af skolen og kompetencer i medarbejdergruppen, så det sikres, at eleverne får den støtte, som de har behov for både i og uden for undervisningen.

Tilsynet var nyt, og styrelsen udviklede til brug for tilsynet en række nye indikatorer til brug for en datagennemgang vedr. skolernes elevgrundlag. Seks skoler blev udtaget i tilsynet.

Tilsynet viste, at skolernes generelle virke understøtter arbejdet med elevernes trivsel. Dette kom til udtryk ved, at skolernes ledere og bestyrelser generelt havde fokus på bl.a. medarbejderens relationsfaglighed og relevante kompetencer i forhold til målgruppen, forhold vedrørende elevråd, resultaterne i undervisningsmiljøvurderinger og trivselsmålinger, antimobbestrategier, opsynet med eleverne uden for skoletiden, opmærksomhed på forebyggelse af krænkelser mellem eleverne, optagelsesprocedure og praksis for underretninger til de sociale myndigheder. Tilsynet viste også, at undervisningen generelt lever op til stå mål med-kravet og kravet om, at undervisningen og samværet på en efterskole eller en fri fagskole skal sigte

mod livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse og have en bred almen karakter. Tilsynet viste, at flere af skolerne havde udfordringer med at udarbejde korrekte skriftlige planer for elever med specialundervisningsbehov, hvorfor styrelsen har givet henstillinger om at rette op på dette.

9. Frie grundskolers løfteevne.

I dette afsnit belyses og sammenlignes kvaliteten af undervisningen på frie grundskoler i relation til folkeskolen. Efterskoler er i denne henseende udeladt, idet efterskoler alt andet lige er et alternativt tilbud i forhold til de traditionelle grundskoletilbud.

Et intuitivt mål for kvaliteten af undervisning er elevernes opnåede karakterer i 9.-klasseprøverne. At bruge opnåede karakterer, som proxyvariable for undervisningskvalitet skal dog betragtes med væsentlige forbehold, da den enkelte skoles faktiske karaktergennemsnit i 9. klasse er korreleret med forhold, som til dels ligger inden for, men også uden for skolens indflydelse. Skolens elevgrundlag i bred forstand ligger uden for skolens indflydelse. Hertil har mange undersøgelser vist, at en væsentlig forklaring på de opnåede karakterer knytter sig til elevernes socioøkonomiske baggrund. Den socioøkonomiske baggrund skal forstås som de sociale og økonomiske kår, som eleven kommer fra. Undervisningsministeriet beregner i relation til ovenstående udfordringer en 'socioøkonomiske reference', som er et statistisk udtryk for, hvordan elever på landsplan med samme baggrundsforhold har klaret 9.-klasseprøverne. Sagt med andre ord beskriver 'socioøkonomisk reference', hvilket karakterniveau man statistisk set ville forvente på skolen ud fra dens elevsammensætning¹⁰. I beregningen af det forventede karaktergennemsnit, betegnet 'socioøkonomisk reference', inkluderer Undervisningsministeriet følgende oplysninger fra Danmarks Statistik på individniveau:

- Elevens køn, alder, herkomst og oprindelsesland
- Forældrenes højeste fuldførte uddannelse, arbejdsmarkedsstatus, bruttoindkomst, ledighedsgrad
- Familietype
- Antal børn og placering i børneflokk

Ved etablering af målet forsøger man at reducere den del af 9.klasseelever afgangskarakterer, som forklares af socioøkonomiske faktorer, altså faktorer skolen ikke har direkte indflydelse på. Til trods for, at målet for 'socioøkonomisk reference' forventeligt indfanger store dele af de socioøkonomiske forholds forklaringskraft på elevernes karakterer, så er der forhold, der ikke indgår i målet, da disse forhold ikke er direkte målbare. Det gælder f.eks. motivation, familie og venners påvirkning, sygdom, handicap mv. Som

¹⁰ www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/stat/pdf22/dec/221216-metodenotat---de-sociooekonomiske-referencer-for-grundskolekarakterer.pdf

følge heraf skal beregningerne betragtes med det forbehold, at der ikke er taget højde for alle faktorer, der ligger uden for skolens indflydelse og, som kan drive karaktergennemsnit.

I nedenstående analyseres elevers opnåede karaktergennemsnit i bundne prøvfag og sammenholdes med de socioøkonomiske referencekarakterer i perioden fra 2015-2023 på de frie grundskoler og folkeskoler¹¹.

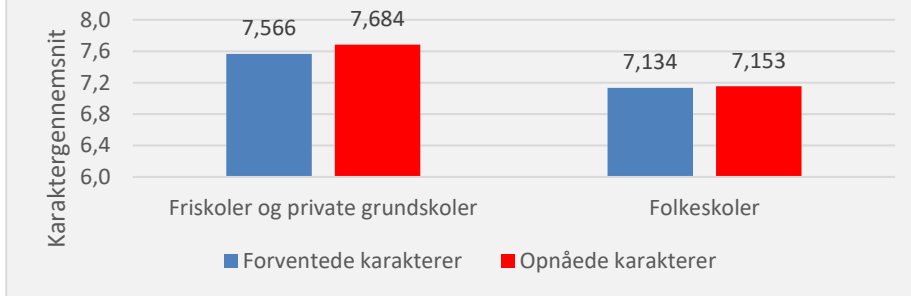
Bevæggrunden for denne analyses brug af elevernes samlede karaktergennemsnit er, at en analyse af hvert enkelt fag vil være for omfattende og teknisk. Valget af karaktergennemsnit i bundne prøvfag, og derved fravalg af karakterer i ”prøvfag til udtræk”, er begrundet i, at data fra 2019-2022 grundet Covid-19 er begrænset til bundne prøvfag. Den begrænsede data i perioden har desuden bevirket, at en 3-årig socioøkonomiske reference ikke kan estimeres, hvorfor undersøgelsen trækker på en 1-årig socioøkonomiske reference. Dette giver analysen et mindre forbehold, idet år-til-år-variationer, som naturligt forekommer på institutioner, ikke kan udelukkes. Forbeholdet til trods, så bidrager målet over ’socioøkonomisk reference’ til belysning og sammenligning af undervisningskvaliteten på frie grundskoler i relation til folkeskolen. Ved at sammenholde de enkelte skolers opnåede karaktergennemsnit i alle bunde prøvfag fra 2015-2023 med den 1-årige socioøkonomiske reference, identificeres skolernes løfteevne.

På grundlag af nedenstående figur 9.1 kan to beslægtede pointer udledes. Det kan konstateres jf. figur 9.1, at lærere på de frie grundskoler har bedre forudsætninger for undervisning, forstået som en gennemsnitligt stærkere elevgruppe målt på de socioøkonomiske faktorer. Konkret er det forventede karaktergennemsnit, i perioden fra 2015-2022 som følge af elevgruppens socioøkonomiske status, 0,43 karakterpoint højere på de frie grundskoler sammenlignet med folkeskolen. For det andet illustrerer figur 9.1, at lærere på de frie grundskoler - til trods for et bedre udgangspunkt – i højere grad formår at løfte elevernes karaktergennemsnit. Konkret formår lærere på de frie grundskoler i gennemsnit perioden fra 2015-2023 at løfte elevernes karaktergennemsnit med 0,118 karakterpoint, mens folkeskolerne i gennemsnit løfter eleverne med 0,019 karakterpoint. Løfteevnen er således i gennemsnit knap 0,1 karakterpoint højere på de frie grundskoler sammenlignet med folkeskolen.

¹¹ www.uddannelsesstatistik.dk/Pages/Reports/1574.aspx

Figur 9.1: Gennemsnitlig løfteevne på friskoler og private grundskoler og folkeskoler i perioden 2015-2023

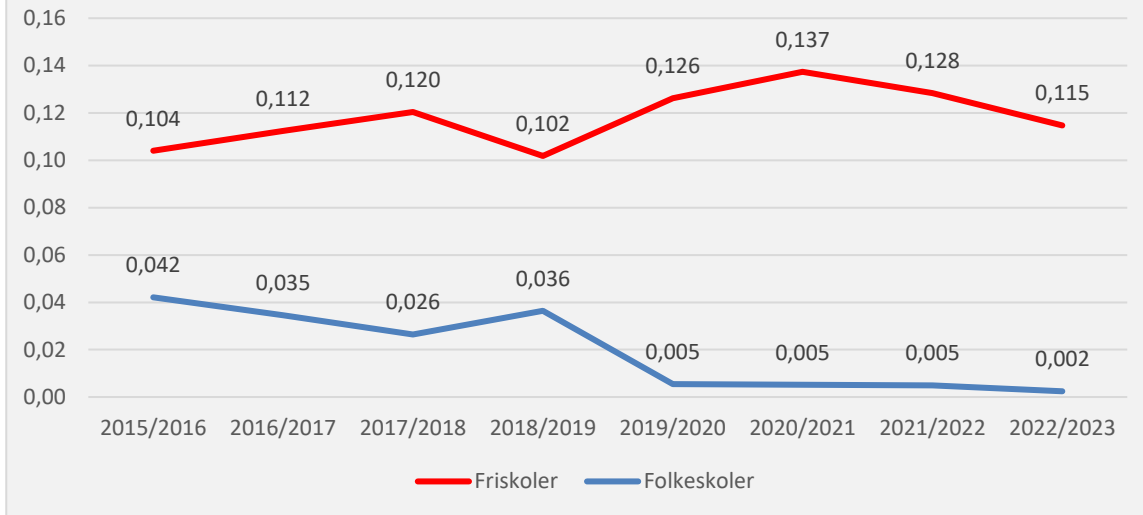

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets uddannelsesstatistik.

Forrige afsnit fastslog, at den gennemsnitlige løfteevne har været væsentlig højere på de frie grundskoler sammenlignet med folkeskolerne. Nedenstående figur 9.2 nuancerer og komplementerer denne udlægning, idet udviklingen i løfteevnen visualiseres for de frie grundskoler og folkeskolerne i perioden fra 2015-2023. Udviklingen er interessant, idet diskrepansen mellem de frie grundskolers og folkeskolers løfteevne har været tiltagende over perioden fra 2015 til 2023. Fra 2015 til 2023 har de frie grundskoler hævet løfteevnen med 0,011 karakterpoint. I samme periode har folkeskolen haft en faldende løfteevne på 0,04 karakterpoint. Dette bevirker at diskrepansen i løfteevnen mellem de frie grundskoler og folkeskolerne er gået fra ca. 0,062 karakterpoint i 2015 til 0,112 karakterpoint i frie skolers favør i 2022. I tillæg hertil kan det nævnes, at diskrepansen toppede i skoleåret 2020/2021, hvor forskellen i løfteevnen mellem de frie grundskoler og folkeskolen var på 0,132 karakterpoint.

Figur 9.2: Løfteevne i perioden 2015-2023 målt på karaktergennemsnit for alle fag

Note: Data er hentet fra Undervisningsministeriets uddannelsesstatistik.

Ovenstående sammenligninger i løfteevnen bør betragtes med det forbehold, at afkoblingen er et udtryk for en temporær snarere end permanent tendens. Afkoblingen i løfteevnen mellem de frie grundskoler og folkeskoler sker i udtrykt grad fra skoleåret 2019/2020 og frem. Dette giver anledning til usikkerhed omkring, hvorvidt diskrepansen er drevet af temporære forskelle, som er forårsaget af (især) corona.